

Vấn Đáp Về Tịnh Độ

Do Cư sĩ Lý Bình Nam thuyết giảng

Biên soạn : 曾 琦 雲

Tăng Kỳ Vân

Dịch Giả : Dương Đình Hỷ

Sơ lược tiểu sử cư sĩ Lý Bình Nam

Cư sĩ Lý Bình Nam sinh tại Tế Nam thuộc tỉnh Sơn Tây vào khoảng năm 1889. Ông là người thông minh, hiếu học. Ông khởi sự học về pháp luật, chính trị, Y học, và cũng nghiên cứu cả Phật học. Ông tu trì và thường ăn chay. Ông đã quy y với đại sư Ấn Quang và được ban hiệu là Đức Minh, theo thầy bốn sư ông chuyên tu Tịnh độ. Năm 1949 lúc đã 60 tuổi, vì tình thế ông đã di cư qua Đài Loan ngụ tại Đài Trung. Ông đã tới chùa Pháp Hoa để hoằng pháp, lập phòng chữa bệnh theo Trung y đồng thời lập Bồ Đề y viện và Thí y viện chữa bệnh cùng cho thuốc miễn phí. Ông chuyên hoằng dương pháp môn

Tịnh Độ mở rộng phạm vi truyền giáo khắp ba miền Đài Bắc, Đài Trung và Đài Nam. Hằng năm ông tổ chức nhiều kỳ Phật thất do ông đích thân chủ trì. Ông đã biên soạn rất nhiều tài liệu về Phật học như : A Di Đà kinh trích chú tiếp mộng kỳ nghĩa uân, Hoàng hộ tiểu phẩm vụng tôn v . v .

Trong pháp môn niệm Phật có 2 công phu đề tu hành là :

a/ Tu Phật thất dành cho người trung và hạ căn

b/ Ban Châu tam muội, dành cho người xuất chúng.

Tu Phật thất : Chữ “Phật” có nghĩa là niệm Phật. Chữ “Thất” có nghĩa là bảy. Như vậy “Phật thất” có nghĩa là bảy ngày tu tập niệm Phật.

Sự khác nhau giữa hai chữ “Phật thất” và “nhập thất”. Nhập thất, nghĩa chữ thất ở đây là nhà. Nhập thất là chỉ có một người tu tập riêng biệt trong căn nhà một thời gian nào đó tùy theo sự phát nguyện. Còn Phật thất là một số đông người cùng tu **Niệm Phật** trong thời gian 7 ngày ở tại một ngôi chùa.

Phật thất cũng có thể xem là một thời gian *xuất gia* ngắn ngày và cũng là một dạng khác của thọ Bát quan trai giới. Bát quan trai giới là hành giả phát nguyện tu trong 1 ngày 1 đêm. Còn Phật thất thì thời gian tu tập trong 7 ngày 7 đêm, ở tại chùa, người cư sĩ tại gia cố gắng tu tập giống như đời sống phạm hạnh của người tu sĩ xuất gia.

Để thực hành Ban Châu tam muội (hay Bát Châu tam muội) có nghĩa là “Phật lập”. Hành trì pháp tam muội này có 3 oai lực phù trợ : Oai lực của Phật, oai lực của pháp môn tam muội, và oai lực công đức của chính người tu. Hành giả phải đứng hay đi kinh hành liên tục trong khoảng thời gian là 90 ngày không hề nằm, luôn luôn khoác y hoặc mặc áo tràng, tưởng Đức Phật A Di Đà hiện thân đứng trên đỉnh đầu đủ 32 tướng tốt, tâm thường tưởng tới Phật, miệng niệm. Khi hành giả hoàn thành pháp này sẽ thấy Đức Phật A Di Đà và chư Phật 10 phương hiện ra trước mặt khuyến tấn và khen ngợi. Theo

như được biết thì cư sĩ Lý Bình Nam đã hoàn thành 2 lần pháp tu này, Cư sĩ có thể đã đạt được Nhất tâm bất loạn và sinh về Tịnh độ ở ngôi thượng thượng phẩm. Đương thời cư sĩ đã truyền thụ cho tới mấy trăm ngàn đệ tử trong đó có cả tăng lẫn tục.

Năm 1986 cư sĩ đã thọ tịch ở tuổi 97, già từ cõi Ta Bà này.

Sách “Vấn đáp về Tịnh độ” chúng tôi dịch ở đây sự thực là do một cư sĩ có tên là Tăng Kỳ Vân ghi chép được trong các lần Cư sĩ Lý Bình Nam thuyết giảng ở những kỳ Phật thất, do đó mà chúng ta thấy có nhiều câu hỏi có vẻ như là trùng lặp, nhưng trong phần giảng thì có khác. Ông này không xếp đặt các câu hỏi cho có thứ tự hay theo một đường hướng nào, theo chúng tôi thì nếu có thể ta có nên sắp xếp lại theo 3 loại như sau :

1- Loại người hỏi :

a/Quân nhân đang trong quân ngũ làm sao để có thể thực hành pháp môn niệm Phật.

b/Người phụ nữ nên niệm Phật hay không : khi có kinh nguyệt, có bầu hay đang ân ái.

c/Người không tin Phật.

d/Người đã phạm ngũ nghịch và 10 ác.

e/Lời chỉ dạy của các thiền sư : Thiện Đạo, Ấn Quang, Vĩnh Minh.

f/Điểm nghi trong các kinh điển Kinh A Di Đà, Vô lượng thọ Quán Vô lượng thọ.

2- Phải niệm Phật như thế nào để đạt được nhất tâm bất loạn ?

3- Hành trì như thế nào mới có kết quả được vãng sinh ?

Vấn-Đáp

1- Đi từ đâu để tới Tây Phương ?

-Đi từ Tâm, vấn đề này nếu đọc kỹ kinh điển và các chú thích thì hiểu rõ ràng, vì vạn pháp đều do tâm tạo, Tây Phương Cực Lạc cũng không ngoại lệ. Nhưng để hiểu do tâm tạo không thể đôi lời mà nói rõ được, chỉ cần tin những lời Phật nói là không dối. Khi lâm chung cứ niệm A Di Đà Phật là sẽ được Phật đến tiếp dẫn, thoát khỏi luân hồi, ra ngoài biển khổ. Cũng như bác sĩ tùy bệnh mà cho thuốc. Chúng ta uống thuốc hay nghiên cứu đơn thuốc ?

2- Nam Mô A Di Đà Phật có ý nghĩa gì ?

-Nam Mô là quy y, là có ý kính lễ. A Di Đà Phật là danh hiệu một vị Phật, có ý là Vô lượng thọ (chỉ thời gian vô cùng), Vô lượng quang (chỉ không gian vô tận), Đại trí tuệ, Đại từ bi, Đại thần thông. Nếu muốn hiểu rõ hơn xem các bộ kinh sách : Sơ cơ tĩn nghiệp chỉ nam, Chi lộ chỉ quy, Giác hải từ hàng, Học Phật thiên thuyết.

3- Tu Tịnh độ đường nào là đường tắt ?

-Niệm Phật có 4 pháp : Trì danh, Quán tượng, Quán tướng, Thật tướng.

a/Trì danh ; chỉ niệm A Di Đà Phật.

b/Quán tượng : quán hình tượng Phật.

c/Quán tướng :theo Quán Vô lượng thọ kinh có 16 pháp quán, tỷ mỉ rõ ràng.

d/Thật tướng : tự mình thấy Phật của mình.

Trong 4 phương pháp trên, Trì danh là dễ nhất, pháp Quán tượng và Quán tướng phải liên tục khó thực hành được, Thật tướng chỉ dành cho những người lợi căn.

4- Kinh A Di Đà nói : “Nếu có lòng tin nên nguyện sinh về quốc độ ấy”, vậy phải phát nguyện như thế nào ?

-Công khóa xong, hồi hướng rồi thì phát nguyện. Bỏ mọi sự xuống, nhất tâm, toàn ý cầu sinh về Tịnh độ.

5- Không ăn chay trường có thờ Tam thân thánh tượng được không ?

-Được, nhưng khi ăn đồ tanh tươi nên che thánh tượng đi để tránh ô nhiễm.

6- Tục khí đời không diệt hết, có thể tin Phật, niệm Phật không ?

-Được, chính là để dứt tạp khí mới niệm Phật. Niệm chính là thánh, niệm tà là phàm phu.

7- Có người nói Đức Phật Thích Ca, Phật A Di Đà, Bồ tát Quán Thế Âm là cùng một thể có phải không ?

-Nếu nói về pháp thân thì đúng, nhưng báo thân, hóa thân thì khác.

8- Người không ăn chay, niệm Phật cũng không về được Tây phương có phải không ?

-Tuy không ăn chay, cũng nên giữ giới sát, có thể ăn 5 loại thịt :

a/Vật bị giết không thấy.

b/Không nghe tiếng kêu.

c/Không vì mình mà bị giết.

d/Mạng tận, bị chết tự nhiên.

e/Động vật ăn thừa.

không trở ngại việc vãng sinh.

9- Tôi có một lán giếng phụ nữ, mỗi tháng có kinh nguyệt không được niệm Phật có phải không ?

-Không trở ngại gì, vì niệm Phật là tâm niệm.

10- Khi niệm Phật, thường nghĩ đâu đâu, có phương pháp nào để trừ không ?

-Niệm từ tâm khởi, tiếng từ miệng ra, âm từ tai vào. Nên niệm từng chữ rõ ràng, không bỏ qua một chữ nào, lâu dần sẽ được nhất tâm bất loạn.

11- Sao nói niệm Phật 10 lần thì được vãng sinh Tịnh độ, mà trong kinh A Di Đà nói những người thiếu thiện căn phúc đức không được sinh về Tịnh độ ?

-Nói 10 lần không phải chỉ là niệm 1 lần, mà là mọi ngày, tích lũy nhiều ngày tháng thì không thiếu công đức.

12- Những người nữ trong tháng sinh đẻ có niệm Phật được không ?

-Không trở ngại gì, niệm Phật chú trọng ở sự liên tục.

13- Mỗi ngày niệm Phật, có nhiều vọng tưởng thì phải làm sao ?

-Công phu chưa sâu, dần dần tâm sẽ bị trói buộc, không nên bó buộc ngay chỉ sợ càng trừ càng nhiều chỉ lắng nghe tiếng niệm lục tự A Di Đà thì vọng niệm từ từ giảm đi.

14- Trong Quán kinh có nói 6 niệm có phải là ngày đêm phải niệm 6 lần không ?

-Đó là chỉ niệm Phật, pháp, tăng, giới, thí, thiện.

15- Niệm Phật mà không có tượng Phật, đốt hương hay làm một nghi thức nào có phải là bất kính với Phật hay không ?

-Tùy theo phương tiện, chỉ cần hướng về Tây. Tâm quán tưởng Phật là có nhiều công đức, chỉ một cúi đầu là diệt hằng sa tội.

16- Có một vị trụ trì ở một chùa kia bảo tôi : Niệm Phật là chấp tướng, tôi phải trả lời làm sao ?

-Ông chỉ vào áo cà sa của vị ấy mà hỏi : “Đây có phải là chấp tướng không ?” Đợi cho vị ấy trả lời rồi ông đáp : “Tôi cũng vậy.”

17- Tôi nghe nhiều người nói phòng ngủ của vợ chồng ô uế không thể niệm Phật, những người có vợ chồng và những người không vợ khác nhau thế nào ? Lại nữa nếu nằm mơ thấy niệm Phật thì có tội gì không ?

-Ở nơi ô uế không niệm ra tiếng nhưng niệm thầm. Người có vợ, thì 2 người đồng tu có sao đâu. Nằm mơ thấy niệm Phật là công phu đã thâm sâu biểu hiện rất tốt, sao lại có tội được.

18- Niệm Phật được vui vẻ hay có ánh sáng có phải là được cảm ứng không ?

-Không nhất thiết là Bồ tát hay Phật cảm ứng.

19- Nhắm mắt là thấy Tây phương Cực lạc, đây có phải là pháp hỷ xung mãn không ?

-Chỉ là pháp hỷ tiến lên một bước. Tây phương Cực lạc không phải nhất thiết hiện ra trước mắt.

20- Niệm Phật thì tâm là Phật. Không niệm Phật thì tâm không là Phật. Lại có chuyện dễ dàng như vậy sao ?

-Thành Phật không khó, chỉ là tâm có giác hay không. Tâm là gì ? Không dùng lời mà tả được. Tâm ở đâu ? Ở mọi nơi. Khởi tâm niệm Phật, thì tâm ấy là Phật. Cứ thế mà tu. Tu đến niệm mà như không niệm là Niệm Phật Tam Muội.

21- Tôi thường nghe người tu Thiền bỗng nhiên khai ngộ, tu Tịnh độ thì khi nào ngộ ?

-Tu Tịnh độ chỉ cầu vãng sinh về Tây phương không màng đến khai ngộ, nếu có niệm khác thì không được Nhất tâm bất loạn, nếu được Nhất tâm bất loạn tự nhiên sẽ triệt ngộ.

22- Lễ bái trong đoàn thể và mặc niệm có cùng công đức không ?

-Pháp Phật trọng thành tâm, không nệ hình thức. Niệm Phật tức là niệm tâm.

23- Có người tu lâu năm, nay lại nhiễm trần, lúc lâm chung có ảnh hưởng gì không ?

-Tu Tịnh độ mà ô uế sẽ không được về Tây phương. Những công đức lúc trước đã hết, phải vào lục đạo luân hồi.

24- Niệm Phật có nhiều phương pháp, có thể tu 2 pháp một lúc không ?

-Cổ nhân có những pháp tu như thế, nhưng Liên trì chủ trương chỉ tu một pháp thôi vì như thế dễ đạt được Nhất tâm bất loạn.

25- Đại sư Ấn Quang khuyên nên niệm thêm Quán Thế Âm Bồ tát để tiêu tan tai nạn, vậy niệm Phật không tiêu tai nạn sao ?

-Một câu A Di Đà Phật tiêu 80 ức kiếp sinh tử trọng tội, lại không tiêu hết tội sao ? Hơn nữa có niệm khác sẽ không được nhất tâm. Câu nói của sư Ấn Quang là cho những người còn chấp sinh tử.

26- Chu Lợi bàn đà già ngu muội, tại sao Đức Phật Thích Ca không dạy ông niệm Phật A Di Đà ? mà dạy ông tảo trừu (掃帚, cây chổi).

-Chu Lợi ngu muội, nói trước quên sau, hướng hồ 6 chữ A Di Đà dài quá làm sao nhớ cho nổi. Nhưng ông quyết tâm tinh tấn, nhất tâm tụng niệm, vọng niệm không khởi nên đạt cảnh giới Tam muội, quét sạch những bụi trần trong tâm.

27- Đạo cao một xích, ma cao nhất trượng, ngoài niệm Phật ra còn biện pháp nào dự phòng ma bệnh không ?

-Giới, Định, Huệ có thể đánh lui ma chướng.

28- Bình thường không tin Phật, không niệm Phật, lúc lâm chung nhờ người trợ niệm, không biết người ấy có được vãng sinh không ?

-Nếu lập tức tin, theo lời mà niệm thì sẽ được vãng sinh.

29- Niệm A Di Đà Phật và niệm chú vãng sinh khác nhau thế nào ?

-Không có gì khác biệt về công dụng, chỉ là khác biệt khó, dễ thôi.

30- Ở phòng ngủ, ở phòng đi cầu nên niệm ra tiếng hay niệm thầm, niệm có bất kính không ?

-Trong phòng ngủ nên niệm ra tiếng, ở phòng tiêu nên niệm thầm, vì niệm Phật cần liên tục, sao lại ngưng ?

31- Nghe nói có vị cư sĩ chỉ niệm A Di Đà Phật ngay Quán Thế Âm bồ tát cũng không niệm. Tu hành như thế có được không ?

-Đơn đao trực nhập, chưa làm thì không thể hiểu được.

32- Tranh vẽ A Di Đà Phật tiếp dẫn là ngồi hay đứng.

-Là đứng. Sao tiếp dẫn thoát ly Ta bà thế giới lại ngồi được ?

33- Niệm Phật mong vãng sinh về Tây phương Cực lạc có phải là tham tâm hay không ?

-Nếu nghĩ là về Tây phương Cực lạc để hưởng thụ thì là tham tâm, không về được. Nếu nghĩ là về Tây phương rồi lại trở lại cõi Ta bà để độ chúng sinh thì không phải là tham.

34- Chuyện gia đình nhiều nên ít thời gian niệm Phật, tâm niệm hay mặc niệm có thành tựu không ?

-Trong tâm thường mặc niệm, để vào niệm Phật tam muội, sao lại không thành tựu được ?

35- Khóa niệm Phật xong, lại trì chú Đại bi, hoặc tụng một bộ kinh khác có trở ngại gì không ?

-Niệm Phật xong, lại tụng niệm một bộ kinh khác, là có ý niệm khác nếu không trái với ý niệm vãng sinh về Tây phương thì không có trở ngại gì.

36- Xem tiểu thuyết, xem điện ảnh, T V đều đạt tới cảnh giới nhất tâm bất loạn, xin hỏi có khác biệt gì với niệm Phật được nhất tâm bất loạn không ?

-Xem tiểu thuyết, điện ảnh, v . v . làm người xem như say, như mê phát sinh hỷ, nộ, ái, lạc sao nói là nhất tâm bất loạn, đâu có thể so sánh được ?

37- Khi niệm Phật, tâm tôi không được tập trung phải làm sao ?

-Phật hiệu phát ở tâm, miệng phát ra lời, tai nghe tiếng từng chữ không bỏ nếu làm được như thế thì sẽ được tập trung, nếu không thì dung phép đếm số : lần 1 và 2 niệm Nam Mô A Di Đà Phật 3 lần, sau đó lần cuối niệm A Di Đà Phật 4 lần.

38- Niệm Phật không ăn chay có được vãng sinh không ?

-Có niệm là có vãng sinh, nhưng có vay thì có trả. Nếu không có điều kiện ăn chay thì ăn 5 loại thịt không cấm (đã có nói ở trên).

39- Có niệm Phật nhưng lúc lâm chung bị bệnh nặng không niệm Phật được, liệu có được vãng sinh về Tây phương không ?

-Không niệm Phật thì tâm điên đảo sao về Tây phương được. Trường hợp này nên nhờ ban Hộ niệm giúp đỡ.

40- Bình thời niệm Phật, bỗng bị tai nạn có vãng sinh không ?

-Nếu thân trung ấm niệm Phật thì sẽ được vãng sinh.

41- Trong 3 độc có thể trừ tham, sân, si, nếu không trừ được sân thì sao ?

-Không được vãng sinh, trong kinh có nói rõ một vị vua lúc lâm chung có một người hầu phẩy quạt để đuổi ruồi, vua tưởng là đập vào mặt mình nên nổi giận, liền bị đọa vào thân rắn.

42- Khi niệm Phật, bị người nhà làm trở ngại, phải làm sao, lúc lâm chung có vãng sinh không ?

-Không nên giận vì đó là nghiệp duyên kiếp trước, chỉ từ từ chỉ dẫn, sẽ có một ngày được chuyển hóa.

43- Phật lúc lâm chung xuất hiện đóa tướng, người thường niệm Phật lúc lâm chung không xuất hiện đóa tướng, liệu có được vãng sinh về Tây phương không ?

-Người niệm Phật chỉ cầu về Tây phương không cầu thần thông, nên tâm thanh tịnh thì khi lâm chung sẽ có đóa tướng.

44- Người niệm Phật kiên cố, lúc lâm chung không có người hộ niệm, có nhất định sẽ được vãng sinh không ?

-Lâm chung là lúc quan trọng, hoặc ác duyên xảy ra, hoặc tâm điên đảo nên có hộ niệm để đề phòng những trường hợp này xảy ra. Nhưng ban hộ niệm không phải nơi nào cũng có, nên phải quảng giao những thiện tri thức.

45- Bình thời niệm Phật huân tập ô nhiễm, trong thân trung ấm nhớ ra Phật liệu có được vãng sinh không ?

-Vì vậy bình thường phải tập tĩnh niệm. Nếu không niệm thì không vãng sinh.

46- Vãng sinh là ảo hay là thật ?

-Chân như bản thể không đầu, không cuối, nếu như nghi ngờ vãng sinh là ảo thì thân tứ đại ở thế giới Ta bà này là thật chẳng ?

47- Niệm Phật có phải nên đếm số không ?

-Rất tốt. Thứ nhất là tập trung, thứ hai là phòng thối tâm.

48- Niệm Phật thấy tạng phủ mát mẻ hoặc ấm áp có phải là dữ hóa lành ?

-Niệm Phật là tu tâm, không liên quan gì đến dữ, lành cả.

49- Trong mộng thấy niệm Phật từng câu rõ ràng, có tốt không ?

-Rất tốt, nếu khi tỉnh lại tiếp tục niệm Phật thì càng tốt.

50- Phổ Hiền bồ tát nghe pháp môn Tịnh độ rồi phát 16 nguyện, và quy về Cực Lạc phải không ?

-Nếu không nghe pháp môn Tịnh độ thì sao phát nguyện sinh về Tịnh độ được.

51- Chỉ tu niệm Phật, các kinh khác không tụng chỉ tham khảo có được không ?

-Tu hành quý nhất là chuyên nhất, có chuyên nhất mới mong thành tựu được. Nghiên cứu 3 tạng kinh điển và niệm Phật cùng quan trọng như nhau, nhưng cứ đọc lung tung là tu mù.

52- Đương ân ái với vợ, thánh hiệu bồ đề xuất hiện phải làm sao ?

-Nên chuyển tĩnh niệm như nghĩ tới ao sen v . v . điều này chứng tỏ đã tu sâu.

53- Khi niệm Phật thường bị con trẻ quấy rầy, không chuyên chú niệm được, niệm xong đánh con. Ngoài thiện trong ác, phải làm sao ?

-Niệm Phật để trừ ác tâm, nhân không chuyên mà khởi vô minh. Niệm xong mà đánh con là có lòng tốt không phải ác tâm. Không nên nổi giận. Con cái không giữ quy củ là dạy con không nghiêm là nghiệp chướng của mình.

54- Có 2 người, một người niệm Phật, một người tham “người niệm Phật là ai ?” Người nào có hy vọng vãng sinh về Cực lạc hơn ?

-Người niệm Phật tin vào Phật lực của Đức Phật A Di Đà, còn người tham *người niệm Phật là ai*, là tin vào tự lực của mình. Hai người tín ngưỡng không đồng làm sao so sánh được. Có thành công hay không thì phải xem nỗ lực của họ.

55- Tôi qua năm mộng thấy niệm Phật, chợt tỉnh giấc là sao ?

-Là niệm dần dần chuyên nhất.

56- Niệm Phật liền nhớ những chuyện lúc trước, không nhớ là sao ?

-Niệm Phật càng ngày càng sâu, tạp niệm tự nhiên ít đi, chuyện quá khứ dễ phát hiện.

57- Khi niệm phải làm sao mới được là khẩn thiết ?

-Cứ nghĩ ba giới là lò lửa, bỏ xuống mọi thất tình, lục dục chỉ mong vãng sinh.

58- Xưa nay mọi người đều nói niệm Phật chỉ được tăng chứ không được giảm, nhưng tôi là quân nhân, lúc bận rộn khi rảnh rỗi không nhất định, vậy phải làm sao ?

-Trong quân ngũ có lúc thời gian niệm Phật cố định dài, có khi thời gian tán niệm dài. Cứ mặc phương tiện đi.

59- Gần đây tôi khổ não vì niệm Phật không được chuyên tâm, nay phải nằm nhà thương. Tôi nắm lấy cơ hội, không đọc sách cả ngày chỉ niệm Phật,

động tĩnh cũng đều là Phật. Sau một tháng thấy tâm nhẹ nhõm. Xin hỏi như thế có phải là hợp với Phật pháp không ?

-Pháp hỷ sung mãn dù tu pháp nào, đều cần cả.

60- Niệm Phật đến tâm cảnh bình tĩnh, sinh lòng cung kính như lạy Phật năm thể đầu địa, có phải là Nhất tâm bất loạn không ?

-Là bước đầu, không nên khoa trương.

61- Niệm Phật có thấy Phật hoặc cảnh trí Tây phương không ? Nên nhắm mắt hay mở mắt khi niệm ?

-Chẳng nên câu nệ hình thức, chọn phương pháp nào thích hợp với mình nhất.

62- Nên niệm Nam Mô A Di Đà Phật hay A Di Đà Phật hơn ?

-Dĩ nhiên niệm A Di Đà Phật cũng được, nhưng niệm Nam Mô A Di Đà Phật có vẻ cung kính hơn.

63- Niệm Phật có lúc thấy tâm an tĩnh, có lúc không. Có phải tĩnh tồn thì động không ? Là tâm, Phật hợp nhất ?

-Đây là hiện tượng tốt nhưng muốn tiến sâu hơn thì phải trừ hết vọng niệm đi.

64- Khi ngủ, nghĩ lảm chuyện, khó ngủ chỉ có niệm Phật là lý tưởng, phải niệm cách nào ?

-Niệm thầm.

65- Niệm Phật phải cung kính, phải quỳ hoặc ngồi. Tôi là quân nhân ngồi niệm Phật, người ta thấy kỳ, chỉ có nằm mà niệm Phật thì không ai biết, tôi phải làm sao ?

-Chọn chỗ vắng vẻ vừa đi tản bộ, vừa niệm Phật.

66- Ngoài buôn bán tôi chỉ niệm Phật, ngay cả đọc sách tôi cũng không đọc nữa, cả buôn bán cũng vậy chỉ thích niệm Phật thôi. Thế có được không ? Hay buôn bán và niệm Phật đều quan trọng ?

-Niệm Phật nên hành giải tương ứng. Hành là thực tế, giải là lý giải. Người phàm niệm Phật dễ bị thối tâm, do đó nên xem sách để hiểu rõ lý.

67- Niệm Phật ra tiếng và niệm thầm công đức có khác không? Người niệm Phật thì thành Phật ? Còn Phật thành Phật thì niệm ai ?

-Phật có vô lượng pháp môn (8 vạn, 4 ngàn) để độ mọi căn cơ. Người nào cũng không niệm là vô niệm tam muội. Chử ai là tất cả mọi người.

68- Thường nghe người niệm Phật hay gặp ma. Vậy Phật không hộ trì sao ?

-Ma là do tâm sinh, chắc là niệm không đúng pháp, hoặc tâm không thanh tịnh. Thấy ma đừng sợ, đề cao chánh niệm thì ma tự tiêu.

69- Người tin Phật, có từ bi không có thời gian tu, có thành tựu không ?

-Niệm thầm khi đi, đứng, nằm, ngồi sẽ thành tựu.

70- Niệm Phật nên niệm to tiếng hay nhỏ tiếng ?

-Niệm to tiếng thì trí hôn trầm, nhỏ tiếng trị tán loạn. Tùy tiện, đừng câu nệ hình thức.

71- Niệm Phật không nhớ số niệm là bao nhiêu, dùng phương pháp nào để xác định ?

-Dùng chuỗi hạt.

72- Niệm Phật niệm đến tâm niệm tâm nghe có thể quán tưởng Tây phương Tam thánh không ?

-Nếu đã đến trình độ ấy thì còn thay đề mục làm gì ?

73- Khi đang niệm Phật, bỗng có tạp niệm xuất hiện thì phải làm sao ?

-Tâm khởi miệng niệm, tai nghe tự nhiên mây tan, trăng hiện.

74- Khi niệm Phật cảm thấy muốn khóc là vì sao ?

-Đó là biểu hiện tâm thành.

75- Bình thời niệm Phật được chuyên nhất nhưng lúc lâm chung sáu thần vô chủ, tuy niệm được nhưng tâm không chuyên nhất, có được vãng sinh không ?

-Tâm không mất chánh niệm, không trở ngại vãng sinh.

76- Niệm Phật mà tâm tán loạn, phải làm sao ?

-Tâm khởi, miệng niệm, tai nghe, từng chữ không bỏ thì được tập trung.

77- Bạch Lạc Thiên có viết :”Người đạt nên cười tôi, nhiều kiếp niệm A Di Đà, đạt thì làm sao ? Không đạt lại làm sao ? Chữ Đạt giải thích làm sao ?

-Đạt có nghĩa là thông hiểu.

78- Câu “Bất giả phương tiện, tự đắc tâm khai” đặt ra 2 vấn đề : 1/ Niệm Phật là phương tiện hay không ? 2/ Tâm khai có phải là minh tâm kiến tánh không ?

-Niệm Phật là phương tiện vì kinh có nói : “không có định pháp” và “pháp này phi thật, phi hư”. Tâm khai là về bản tánh của Như Lai là minh tâm kiến tánh.

79- Niệm Phật sao gọi là quá phận chấp tướng ?

-Niệm Phật phân làm 2 : Sự niệm cho người sơ cơ, lý niệm cho người vào sâu. Sự thuộc về tướng, lý về tánh. Sự tòng lý khởi, toàn sự là lý. Tướng từ

tánh sinh, toàn tướng là tánh. Niệm Phật là từ sự tướng mà làm đầu là phương pháp, không nên cố chấp.

80- Quá phận chấp tướng, niệm Phật có bệnh gì ?

-Quá phận chấp tướng là toàn tướng là tánh, nếu chú tâm niệm Phật thì tướng là tánh.

81- Tôi ngày đêm nghĩ tới ánh sáng của Đức Phật A Di Đà và rất ngưỡng mộ cõi Tây phương Cực lạc, có phải là quá phận chấp tướng không ?

-Toàn tướng là tánh, toàn sự là lý. Tánh và lý là không, tướng và sự là hữu. Không và hữu là một. Vạn sự khởi từ không lại quay về không. Niệm Phật là hữu, cái gì cũng quên hết là không. Tức là cảnh giới Tam muội là cảnh giới Phật cảm ứng.

82- Khi niệm Phật thường có cảm giác bị ai là sao ?

-Đó là lòng từ bi biểu lộ.

83- Niệm Phật đến trạng thái thanh tĩnh, làm sao quán tưởng ?

-Theo nội dung sở tưởng mà quán.

84- Bỏ vạn duyên xuống, nhưng lại bị cảnh chuyển phải làm sao ?

-Bỏ vạn duyên xuống là không bị cảnh bên ngoài chuyển, nhưng lại theo cảnh chuyển phải cắt đứt mọi phan duyên của tâm để nó trở lại ninh tĩnh như trước.

85- Nên niệm to hay nhỏ ?

-Không nên chú trọng vào hình thức, niệm to khi hôn trầm, niệm nhỏ khi tập trung tư tưởng.

86- Niệm Phật chỉ có 2 mục đích :

1/tương tục.

2/nhất tâm bất loạn.

Chọn ra phương pháp nào là tốt nhất ?

-Tùy căn cơ mỗi người, từ Đại sư Linh Nham thì dùng phương pháp thập niệm.

87- Tây phương Cực lạc thế giới có phải là ở trong tâm không ?

-Tất cả đều do tâm tạo, Tây phương thế giới cũng không ngoại lệ.

88- Làm sao niệm đến cảnh giới Niệm Phật Tam Muội ? Biểu hiện và hiệu dụng như thế nào ?

-Chỉ cần nhiếp 6 căn, tĩnh niệm tương tục, hiệu dụng là vãng sinh cực lạc.

89- Niệm Phật được tam muội, đoạn được cảnh giới nào ?

-Đạt tới cảnh giới : Quá khứ bất khả đắc, hiện tại bất khả đắc, vị lai bất khả đắc.

90- Thiên thấy ngoại tướng là ma cảnh, còn niệm Phật thì sao ?

-Sở tu sở đắc phải tương ứng mới không sai lầm. Thiên tông ngộ tâm, chân như vô tướng, nếu có thấy gì đều là hư vọng. Tịnh độ niệm Phật, quán Phật nếu có thấy gì thì là tương hợp với tánh, là tương ứng.

91- Hám Sơn nói : Nhất tâm xưng danh là chính hạnh, nếu thêm quán tướng càng thêm ổn mật. Ấn Quang thì nói : Chuyên nhất trì danh không cần quán tướng, nên theo ai ?

-Thích pháp nào thì theo pháp ấy.

92- Niệm Phật đánh thành một phiến là sao ?

-Tĩnh đã tương tục thì không có tạp niệm như sắt đã tôi trong lò, đánh thành một khối.

93- Làm sao phân biệt vô niệm và thất niệm ?

-Vô niệm là không có tà niệm, thất niệm là mất đi chánh niệm.

94- Không niệm mà niệm, niệm mà không niệm, đều được cảnh giới ấy, còn nguyện vãng sinh không ?

-Có mà không có, không có mà có !

95- Có người thân thể khỏe mạnh, nhưng khi niệm Phật thì tâm rối loạn, là tâm bệnh hay thân bệnh ?

-Chuyện này không quan hệ gì đến thân cả, một là bản tính quá độn, hai là nghiệp chướng quá nặng.

96- Nghe nói tâm loạn hay tĩnh là do sáu thức, có liên quan gì đến thức thứ 8 không ?

-Cả hai thức đều có liên quan vì thức thứ 8 là do chủng tử A Di Đà hiện hành.

97- Niệm Phật tuy nhỏ nhưng nghe như tiếng chuông vang, có phải là tham luyện tĩnh cảnh không ?

-Đó là biểu hiện vào cảnh tĩnh sâu.

98- Tự tánh Di Đà, Duy tâm Tịnh độ có ý nghĩa gì ?

-Cực lạc Di Đà đều ở trong tâm. Tâm niệm Di Đà nên Di Đà ứng hiện, ta gọi là tự tánh Di Đà. Y báo (hoàn cảnh, thân thể) và chính báo (thân, tâm) không lìa nhất tâm.

99- Bị bệnh, nằm trên giường bệnh có nên lấy chuỗi hạt mà niệm Phật không ?

-Nên, bệnh không phải là mình cố ý lừa, không những thế mình cầu Phật lực gia trì.

100- Lúc lâm chung, con cháu bi thảm rơi lệ có cản trở vãng sinh không ?

-Nếu không cho bệnh nhân thấy thì không có trở ngại gì.

101- Người niệm Phật chân chính, khi lâm chung không có thân trung ấm. Tu thế nào để có trình độ ấy ?

-Khi lâm chung thấy Phật.

102- Khi lâm chung, thế nào là chánh niệm?

-Không bị chuyện đời dẫn dắt, cứ theo đường Đạo.

103- Bình thường tu thế nào để chắc chắn được vãng sinh ?

-Nhất tâm bất loạn.

104- Mỗi ngày niệm một vạn hai ngàn lần A Di Đà Phật, không niệm gì khác, có được vãng sinh không ?

-Pháp môn quý tinh, không quý đa. Cư sĩ chỉ biết niệm Phật không cần biết gì khác, còn hơn nhiều người bàn luận thao thao bất tuyệt, chắc chắn sẽ thành tựu thôi.

105- Sang năm tôi 59 tuổi. Vận khí không tốt, niệm Phật có được tiêu tai không ?

-Ông nói vận khí không tốt, đó là mê tín của người đời. Người học Phật phải chính tri, chính kiến. Kinh nói niệm Phật một câu tiêu tan 80 ức kiếp sinh tử trọng tội. Nếu thành tâm niệm Phật há lại không trừ hết tội nghiệp sao ?

106- Thường ngày niệm Phật có thể niệm lâu dài, lúc lâm chung tinh thần hoảng hốt, lại không người trợ niệm, có được vãng sinh không ?

-Tích lũy thiện nhân sẽ được thiện quả. Lúc ấy sẽ có cảm ứng không thể nghĩ bàn. Nhưng phải coi hiện thời nỗ lực thế nào.

107- Bình thời niệm Phật, nhưng lúc lâm chung không theo pháp mà làm, vợ con kêu khóc, không thể vãng sinh, như thế có khác gì người thường đâu ?

-Phật hóa gia đình thì không có vấn đề này. Phong tục, tập quán không thể khiếm khuyết, chỉ cần giảm thiểu không những lợi người mà là giảm chướng ngại cho mình.

108- Người niệm Phật khi thiêu xác có xá lợi có phải đó là dấu hiệu của vãng sinh không ?

-Người xưa cho rằng xá lợi là kết tinh của Giới, Định, Huệ, đã trừ bỏ được tham, sân, si, người tu đã nhờ hai lực lượng là tự lực và tha lực mới có trình độ ấy. Dĩ nhiên là được vãng sinh.

109- Niệm Phật cần nhất là lúc lâm chung chính niệm phân minh, Tôi sáng sớm tụng Tâm kinh, Chú Đại bi, bình thời lại niệm Quán Thế Âm , nếu bỗng nhiên mạng hết phải làm sao ?

-Không cứ tu pháp nào, phải chuyên sâu. Người niệm Phật phải coi niệm Phật là chính, các pháp khác chỉ là trợ duyên.

110- Lúc niệm Phật, tâm viên ý mã phải làm sao ?

-Có nhiều phương pháp để định tâm hãy chọn phương pháp nào thích hợp với mình.

111- Niệm Phật là để minh tâm kiến tính, nhưng không biết làm thế nào ?

-Theo kinh A Di Đà đã nói rõ ràng, đại ý là do Tín, Nguyện, Hạnh thành tâm niệm Lục tự Di Đà, không làm điều ác, làm mọi điều lành làm trợ duyên, cứ thế mà làm thì nhất định thành công.

112- Lâm chung ở chỗ không tốt, lại không người trợ niệm, thần thức mơ hồ, chỉ còn nước đọa lạc, phải làm sao ?

-Nếu biết đó là nơi chướng ngại thì phải tìm cách rời bỏ. Nếu mình tu chưa sâu không thể đến, đi tự do thì còn sợ, nếu không thì không sợ. Mật tông có chú Đại quang minh quán đỉnh giải quyết vấn đề này.

113- Phật A Di Đà cứ mãi ở Tây phương không vào Niết bàn sao ?

-Phật có 3 thân , ở Tây phương là báo thân, còn ở Niết bàn là pháp thân.

114- Niệm Thích Ca Mâu Ni Phật có bao nhiêu công đức, có thể về Tây phương Cực lạc không ?

-Không đếm được. Muốn vãng sinh Tịnh độ cứ theo Phật dạy mà niệm A Di Đà Phật.

115- Ngoài niệm Phật, còn niệm chú, tụng Kinh Kim Cương, là tu tạp , có nên chỉ niệm Phật thôi không ?

-Nếu tụng chú và kinh đã lâu thì không nên bỏ, nhưng chỉ tụng một lần thôi, còn để thì giờ niệm Phật.

116- Tôi nhân bị bệnh nên quán thân là giả, tính không thể được, lại niệm Phật hồi hướng có đúng cách không ?

-Niệm Phật thì thân tĩnh, còn tâm động, tâm không cho khởi là chỉ, nếu niệm đã có tu quán, nó từ đâu tới quán. Niệm Phật tự niệm, tự nghe là có chỉ, có quán. Nhất định thành tựu.

117- Khi bị bệnh không niệm được, nhớ Phật có vãng sinh không ?

-Được vì tâm không điên đảo.

118- Niệm Phật vãng sinh có thể tới 10 phương thế giới làm lợi cho chúng sinh không ?

-Vãng sinh để rồi lại trở lại cõi Ta bà để độ người chứ không phải về Tây phương để hưởng thụ.

119- Tịnh độ là mục đích cầu về cõi Tịnh độ. Niệm A Di Đà Phật thì lúc lâm chung A Di Đà Phật đến đón về Tây phương, niệm Dược sư Phật thì Phật Dược sư đến đón về Đông phương. Niệm Chú đại bi thì ai đón và về đâu ?

-Tùy vào nguyện lực, nếu không có nguyện lực chỉ sợ không vãng sinh về bất cứ cõi nào.

120- Phật A Di Đà có pháp thân ở khắp pháp giới. Nhưng cũng có vô số Phật trong các pháp giới. Vậy họ ở đâu ?

-Pháp thân không có hình tướng, cũng tử như hư không vào hư không thì có trở ngại gì ? Cũng như một căn phòng có nhiều ngọn đèn chiếu sáng. Sự chiếu sáng của một ngọn đèn dung hợp với mọi ngọn đèn khác.

121- Vãng sinh Tây phương rồi do hoa sen sinh ra, không có bố mẹ, ai nuôi dưỡng để trưởng thành ?

-Khi hoa sen sinh rồi, tự nhiên cùng thánh chúng một dạng, cũng như tre sinh măng rồi măng tự dưỡng đâu cần tre. Người ở Tây phương cũng vậy, có thần thông đâu cần nuôi dưỡng.

122- Cực lạc thế giới và Ta bà thế giới cùng là Phật thổ. Tại sao ở Ta bà thế giới cứ bị thoái đạo tâm và phải luân hồi, còn Cực lạc thế giới thì trái lại ?

-Có 3 lý do chính :

1/ Người ở Tây phương không có ái dục, nên không bị luân hồi.

2/ Chung quanh toàn là tịnh duyên nên không có thoái chuyển.

3/ Những người ở Tây phương là những người đều có tính nhân, đều là những người đã giác ngộ.

123- Trong cuốn Phật pháp đạo luận nói có 16 chữ khái quát pháp niệm Phật đó là những chữ gì ?

-Đó là : chân vi sinh tử, phát bồ đề tâm, dĩ thâm tín nguyện, trì danh Phật hiệu. (để thoát vòng sống chết, phát tâm Bồ đề, tin nguyện sâu xa, niệm danh Phật hiệu).

124- Tây phương Tam thánh xuất sinh ra sao, ở thời đại nào ?

-Chỉ biết đại khái :

A Di Đà Phật là một quốc vương xuất gia rồi có pháp danh là Pháp Tạng tỳ khưu.

Đại Thế Chí bồ tát : là một hoàng tử của vua Tránh Niệm, nguyện cứu độ chúng sinh.

Quán Thế Âm bồ tát : có sách chép là đệ tử của Phật A Di Đà, có sách chép là hậu thân của Phật A Di Đà.

125- Niệm 4 chữ hay niệm 6 chữ ? Niệm chậm hay nhanh ?

-Niệm đủ 6 chữ chỉ cung kính, niệm 4 chữ là phương tiện, không niệm chậm hay nhanh, vừa phải mới được việc.

126- Tịnh độ ba kinh thuộc thời nào trong ngũ giáo ?

-Thiên Thai tông chia làm 5 thời thuyết giáo :

1/Hoa nghiêm.

2/Lộc Uyển.

3/Phương đẳng.

4/Bát Nhã.

5/Pháp Hoa Niết bàn.

Tịnh độ tam kinh thuộc Đại Thừa dĩ nhiên là thuộc thời Phương Đẳng. Nhưng thời Hoa Nghiêm, Pháp Hoa đều có đề cập đến Cực Lạc.

127- Chi lộ chỉ quy có nói đi, đứng, nằm, ngồi thậm chí đi tiêu, đi tiểu cũng niệm Phật, có phải là bất kính không ?

-Không, vì niệm Phật cần liên tục. Niệm Phật không cần hình thức.

128- Tôi niệm Phật có khi tại tâm, có khi tại hư không, là đúng hay sai ?

-Ông mau bác bỏ nghi thần, nghi quỷ, hư ảo, không thật đi. Niệm Phật chỉ cầu vãng sinh Tịnh độ. Chỉ trừ một câu niệm Phật ra, mọi thứ đều bỏ. Ngoài ra còn giữ giới : sát (giết), đạo (ăn cắp), dâm, vọng, tửu; làm các việc thiện. Xem các sách chi lộ chỉ quy, sơ cơ tĩnh nghiệp chỉ nam, ám lộ minh đăng v . v

129- Người điếc khi lâm chung, trợ niệm có ích gì không ?

-Người câm, điếc, mù nhưng các giác quan khác thì không, có thể dùng hình tượng, đốt hương, làm cho người lâm chung khởi chính niệm.

130-Niệm ra tiếng và niệm thầm có cùng công ích hay sai biệt ?

-Niệm Phật cần nhất tâm bất loạn, còn chọn phương pháp nào là tùy người.

131- Phật thuyết A Di Đà Phật kinh là vị Phật nào nói ?

-Là Đức Phật Thích Ca Mâu Ni.

132- Tôi tu đã 7 năm. Năm đầu khi niệm tâm bị động, giữ cho chánh niệm không tham, sân, si thì tâm trở nên yên tĩnh, cứ thế mà điều tâm. Xin hỏi lúc lâm chung cầu Phật tiếp dẫn có được không ?

-Chế phục được 3 độc đương nhiên là chánh đạo. Khi lâm chung những dư độc còn lại, không nên chấp tướng, chỉ một niềm niệm Phật thì tâm không điên đảo.

133- Người được vãng sinh, con cháu tụng kinh thì công đức ai hưởng ?

-Người vãng sinh được thăng cấp, con cháu được công đức.

134- Gặp người ngộ nạn, tôi thay người ấy niệm Phật, họ có được vãng sinh không ?

-Cứu được thì cứu, không cứu được thì niệm Phật. Đó là Bồ tát đạo. Vãng sinh cần nhiều nhân duyên, không vì một hành vi thiện mà phán đoán kết quả, nhưng hành vi đó có thể diệt tội của người ấy.

135- Tôi chỉ niệm Phật, không biết độ chúng sinh, lâm chung có được vãng sinh không ?

-Không độ chúng sinh là không có tài năng độ hay không muốn độ ? Nếu không muốn thì trái với tâm nguyện Bồ tát. Bồ đề tâm không thể không phát. Phải niệm Phật hết sức mới mong vãng sinh.

136- Giảng kinh, thuyết pháp là làm công đức nhưng không được vãng sinh. Chẳng là đóng cửa làm xe sao ?

-Niệm Phật là để vãng sinh là nhân chính, trợ duyên cũng cần. Nhưng chỉ có trợ duyên thôi mà không có nhân chính thì có vãng sinh được không ?

137- Vô lượng thọ kinh nói : Ở Tây phương không có kẻ ác. Vậy những người mang nghiệp vãng sinh, nhất định có ác tập khí vậy chẳng phải là có người ác sao ?

-Những người mang nghiệp vãng sinh có khả năng áp chế hoặc trừ hết cái ác, chỉ huy thân, khẩu, ý không tạo ra 10 cái ác.

138- Trong Tây phương tam thánh, có phải Bồ tát Quán Thế Âm, Đại Thế Chí biểu thị 2 đức tính bi, trí không ?

-Phải, Quán Âm biểu thị bi, Thế Chí biểu thị trí.

139- Kinh A Di Đà nói : nhất sinh bổ xứ nghĩa là gì ?

-Xứ là Phật vị, bổ là thêm vào. Chỉ tu một kiếp đã thành Phật.

140- Ngồi thiền thấy thân thể chấn động, là ngoại đạo phải làm sao ?

-Ông tu tịnh sao lại tu thiền ? Tu thiền phải có thầy. Nếu mỗi chân đạp trên một thuyền thì sao khỏi ngã xuống nước ? Nếu không có thầy, chỉ ngồi không, nhắm mắt chỉ sợ gặp phải quỷ động. Thân chấn động còn là việc nhỏ, gặp cảnh ma phải làm sao ?

141- Ngồi tọa thiền niệm Phật thấy nhức đầu, đó là do bệnh nghiệp hay niệm Phật không chuyên ?

-Có thể là do cả 2, ông hãy trừ khử vọng niệm, điều hòa hơi thở, không nhanh, không chậm, tiếp nối không ngừng, chặt chẽ, bệnh thái sẽ hết.

142- Thiền sư Thiện Đạo niệm một tiếng Phật hiệu thì từ trong miệng một vị Phật xuất hiện. Đó là thần thông hay cảm ứng ?

-Có thần thông là có cảm ứng, có cảm ứng là có thần thông vì cảm ứng và thần thông đều nhờ định lực. Mục đích của Thiện Đạo là để cảm hóa chúng sinh.

143- Người tu theo Tịnh độ có nên nghiên cứu các kinh điển của các phái khác không ?

-Một trong bốn nguyện là : “Pháp môn vô lượng thệ nguyện học.” Tịnh độ tông cũng không ngoại lệ . Nhưng khi học tập phải biết gốc, ngọn; gốc là Tịnh độ, ngọn là các giáo phái khác. Gốc mà không thông thì ngọn sao thông ?

144- A Di Đà Phật là do Tự Tại Vương Phật thọ ký, còn Quán Thế Âm bồ tát thì sao ?

-Quán Thế Âm là do Cổ Quán Thế Âm Như lai thọ ký.

145- Cha mẹ dạy con trẻ chưa biết gì về Phật pháp mong nó quy y, nhưng khi lớn lên, nó lại thoái tâm, là lỗi của ai ?

-Trẻ con chưa biết gì lại dạy Phật pháp là trồng thiện căn sao nói là không tốt ? Lớn lên nó lại thói tâm, là nó đã gặp ác duyên. Nhưng sẽ có ngày mầm tốt sẽ nảy nở.

146- Đêm trừ tịch, tôi tụ họp gia đình lại, rồi niệm Phật tới gần 3 giờ sáng. Nằm ngủ thấy lễ một tượng Phật, bên cạnh có một tảng đứng giống như Huyền Sa pháp sư, lễ bái Phật, tâm xúc động khóc không ngăn được. Tỉnh dậy mới biết là đã nằm mộng, 2 mắt còn lệ rơi. Ngày mùng một buổi chiều khi niệm Quán Thế Âm bồ tát bỗng nhớ đến mẹ già ở Phúc Kiến bỗng khóc không ngăn được. Xin hỏi 2 cảnh trên là thiện hay ác ?

-Niệm Phật mà khóc là tâm thành, nhớ mẹ hiền mà khóc là hiếu. Thành và hiếu là thiện. Người xưa có nói : “Họa nhân ác tính, phúc duyên thiện khánh”. Thành và hiếu là nhân của phúc, ông còn lo gì ?

147- Tôi ăn chay một tháng rồi quy y, sau đó thì ăn chay trường. Sáng niệm Phổ Môn phẩm, buổi chiều niệm A Di Đà kinh, sau đó niệm một ngàn lần Phật hiệu, không thường tham gia các đoàn thể tụ hội. Tu như vậy có đúng không ?

-Tham gia đoàn thể tụng niệm không quan hệ, niệm Phật quan hệ là liên tục, chỉ cần tinh không cần nhiều.

148- Niệm Phật gia tăng trí tuệ, lễ Phật diệt tội, phần đầu có thể cảm nhận được, nhưng phần 2 thì sao ?

-Con người có thân thể giơ tay, giơ chân đều là tội. Một giờ lễ Phật là một giờ không tạo ác nghiệp.

149- Có người niệm Phật thấy chùng chùng đoạn tướng, nhưng Kinh Kim Cương nói : “Nếu lấy sắc thấy ta, lấy âm thanh cầu ta, là người hành tà đạo, không thấy được Như Lai” là sao ?

-Kinh Kim Cương nói thể là không, đoan tướng là diệu hữu. Diệu hữu nhân thể mà có, có nhân thể mà hiển hiện. Đó là trung đạo. Người phàm mê đoan tướng không biết chân tướng cho nên Kinh Kim Cương mới phá cái chấp này. Thể là bất biến, tướng thì tùy duyên.

150- Niệm mà tâm thanh tĩnh, nhưng không niệm Phật, vậy tâm có phải là Phật không ?

-Câu hỏi hay, nếu niệm Phật mà loạn tâm thì loạn tâm có thành Phật không ? Đó là nói Phật là nhân, tâm tĩnh là quả. Đó là nói tu nhân, có thể lập tức được niệm thanh tĩnh.

151- Ly cách thế giới của chúng ta, mười vạn ức Phật thổ là thế giới Cực lạc. Ai phát hiện ra và căn cứ vào đâu ?

-Đức Phật Thích Ca nói, Phật là người nói thật cho nên những lời Ngài nói là lời Thánh. Còn nghi ngờ gì ?

152- Thiên là tự lực, tịnh là tha lực. Lại nói tự tha bất nhị là sao ?

-Thiên chẳng lìa kinh sách là có tha lực, niệm Phật, trong có tự lực không tha lực, tự lực chẳng sinh, tha lực chẳng ứng.

153- Niệm Phật tới nhất tâm bất loạn, ngoài không cầu, trong không phiền não. Cực lạc thế giới hiện tiền trước mắt, mắt thấy cảnh Cực lạc, tai nghe tiếng pháp âm v . v . . Xin hỏi đó là cảnh Cực lạc hay đợi chết mới thấy ?

-Thân ta là một quán trọ, ta muốn đi Mỹ, tâm ta nghĩ đến cảnh sinh hoạt ở nước Mỹ. Đó có phải là Mỹ quốc không hay là đợi đi tàu thủy hay tàu bay đến nước Mỹ.

154- A Di Đà Phật phải trải qua 10 kiếp mới thành Phật, trong một kiếp có 3 loại : đại, trung, và tiểu kiếp. Không biết Đức Phật A Di Đà trải qua 10 kiếp

mới thành Phật là chỉ loại kiếp nào ? Khi chưa thành Phật thì vị Phật nào làm chủ thế giới Cực lạc ?

-Cứ 10 tuổi đời 100 năm lại thọ thêm 1 tuổi đến 8 vạn 4 ngàn tuổi thì ngưng. Từ 8 vạn 4 ngàn tuổi thọ, cứ 100 năm lại giảm đi 1 tuổi, đến 10 tuổi thọ thì đó là một tiểu kiếp. 20 tiểu kiếp là một trung kiếp. 40 trung kiếp là một đại kiếp. Theo các vị cổ đức thì 10 kiếp của Đức Phật A Di Đà là đại kiếp. Khi A Di Đà Phật chưa thành Phật thì không có cõi Cực lạc.

155- Ấn Quang đại sư viên tịch rồi, Trung Quốc Phật giáo hiệp hội thông qua Ngài là tổ Tịnh độ thứ 13, nhưng lúc đó Đại sư Hư Vân và Viên Anh còn chưa viên tịch, nên quyết định đó chỉ là tạm thời thôi, có phải không ?

-Danh phận đã định, lòng người đều quy về, hướng hồ Hư Vân là Thiên tông đại đức, còn Viên Anh là thiên tịnh song tu.

156- Ở cõi Cực lạc chỉ có vui không có khổ, nhưng những người mang nghiệp vãng sinh trong tầng thức tập khí chưa hết, làm sao tinh tiến không thối lui ?

-Cái vui có dục lạc, và pháp lạc. Lâu đài vàng trang nghiêm v . v . là để thỏa mãn dục lạc, lúc đó người vãng sinh chỉ niệm Phật, pháp, tăng. Đó là pháp lạc.

157- Tịnh độ tông nói vạn người tu tịnh vạn người được vãng sinh, nhưng có nhiều người tu không vãng sinh là niệm không đúng hay là tu sai ? Có phải theo người đời mà câu dẫn không ?

-Nói câu dẫn là không chính niệm, tu không đúng pháp là chủ yếu, về Cực lạc học tập để có bản lãnh cứu độ người là phát tâm Bồ đề. Nếu không phát tâm Bồ đề thì niệm đến sung hống cũng không ích gì ?

158- Vĩnh Minh nói có thiên có tịnh như hồ mọc sừng, ý là sao ?

-Đương thời thiền tịnh song tu rất phổ thông nhưng có mấy người từ tịnh vào thiền được, ý thiền sư là chỉ nên chuyên tu hoặc thiền hoặc tịnh.

159- Tâm niệm, tâm nghe có cùng với nhĩ căn viên thông của Quán Thế Âm không ? và tâm ấy là một hay là hai ?

-Không, là một tâm. Tâm nghe đồng thời cũng là tâm niệm, nhưng nghe và niệm không phải là 2 việc sao ?

160- Báo chí đăng tin giáng cơ, quỷ náo có thể đưa người vào chỗ chết, người niệm Phật thì không bị, có phải là nhân quả không ?

-Tục ngữ có câu : Tâm nghi sinh quỷ ám, nhà Phật thì vạn pháp do tâm tạo, nếu tâm sáng thì quỷ làm gì được ?

161- Niệm Phật nhất tâm thì thấy cảm ứng, nhưng niệm sắc tâm tha thiết sao không thấy cảm ứng gì ?

-Ông niệm Phật, Phật niệm ông, mới có cảm ứng. Ông niệm sắc tâm tha thiết, sắc tâm cũng niệm ông tha thiết.

162- Lúc lâm chung khó quán Phật, khó quán cảnh giới Tây phương, thầy tôi dạy quán thọ giới đàn có được không ?

-Lúc lâm chung tứ đại phân hủy, khó quán tưởng, nếu quán được thọ giới đàn và niệm Phật thì càng tốt.

163- Đa Phật thất dễ được nhất tâm bất loạn, nhưng tôi công việc bận rộn không theo được công khóa, làm sao để về Cực lạc ?

-Trong bốn oai nghi : đi, đứng, nằm, ngồi đều có thể niệm Phật.

164- Có thanh niên nào niệm Phật mà trong thời kỳ thanh niên vãng sinh không ?

-Vãng sinh là chỉ mạng sống đã hết, vãng sinh không phải là cầu chết sớm để về Cực lạc. Vãng sinh không kể già, trẻ đều có.

165- Niệm Phật có công đức gì mà được vãng sinh ?

-Niệm Phật và công đức giống như 2 cánh chim, thiếu 1 thì không thể được. Công đức không phải chỉ là bố thí tiền của, khuyên người niệm Phật cũng là công đức.

166- Bình thường niệm Phật rất tốt, nhưng lòng sân, hận bỗng nổi lên cùng người tranh chấp đến lúc lâm chung cũng không quên, có vãng sinh được không ?

-Không. Niệm sân là trái với Phật sao vãng sinh được ? Nếu biết thế thì sao không cải biến. Chẳng sợ niệm khởi, chỉ sợ giác trì.

167- Tĩnh thổ tam kinh chủ yếu chú trọng tam thánh. A Di Đà Kinh là kinh trọng yếu, mỗi ngày đều phải tụng, tại sao không đề cập tới Quán Thế Âm và Đại Thế Chí ?

-Kinh vô lượng thọ lục chú trọng độ vạn hạnh,

-Kinh quán vô lượng thọ miêu tả cảnh trí trang nghiêm của Cực lạc có đề cập tới Quán Thế Âm và Đại Thế Chí,

-Kinh A Di Đà chú trọng đến niệm Phật A Di Đà.

Cả 3 kinh đạo lý giống nhau, nhưng thực hành thì khác.

168- Từ Liên Trì về sau, người tu chỉ niệm Phật không quán nhan sắc bốn loại sen, vậy người vãng sinh biết sinh vào loại sen nào ?

-Bốn loại pháp hoa biểu thị : **Trú, Hành, Hướng, Địa**; căn cứ vào điểm xuất phát ở nhân địa nào thì vào loại hoa ấy.

169- A Di Đà Phật có 3 thân, không biết Phật có thân nào ?

-Sinh vào Tịnh thổ nào thì Phật có đẳng cấp ấy.

170- Tôi đọc các kinh sách Tịnh độ nói phải niệm danh Phật A Di Đà không rời, ngay cả trong mộng cũng niệm. Nếu niệm sai sẽ rơi vào lục đạo. Còn như niệm mà không niệm, không niệm mà niệm thì còn xa lắm, xin hãy giảng cho ?

-Cổ đức nói muốn vãng sinh phải có tín nguyện, xem cao thấp phải coi công phu thâm, thiền (sâu, nông). Không niệm mà niệm là nhân của thượng thượng phẩm nếu không làm được thì mỗi ngày gắng niệm trăm, ngàn tiếng thì trung, hạ phẩm chắc sẽ được.

171- Tôi đề nghị mỗi chùa dành ra một gian phòng hộ niệm, trụ trì bởi một vị tăng hay cư sĩ, để giúp cho những người bình thường niệm Phật, nhưng lúc lâm chung lại không niệm được rõ ràng vì không có trợ niệm.

-Đề nghị này có 2 vấn đề :

1/ Lâm chung niệm Phật không rõ ràng là chủng tử ác trong A Lại da thức còn.

2/ Các nơi đều có ban hộ niệm. Đề nghị xem xét lại tự kỷ, xem lại niệm của mình có chính hay không?

172- Kinh A Di Đà nói : Đối với quốc thổ ấy quá khứ, hiện tại, tương lai đã thành có ý nghĩa gì ?

-Có nghĩa là : những người đã phát nguyện quá khứ, hiện tại, tương lai sẽ sinh về cõi Cực lạc.

173- Tranh vẽ ba vị thánh căn cứ vào đâu, có người nhìn thấy chăng ?

-Có, căn cứ vào 16 quán kinh.

174- Trừ đứng trước tượng hay tranh Phật ở trong phòng, những tượng ở bên đường, nếu niệm có cùng công đức không ?

-Đi, đứng, nằm, ngồi, chỉ cần có lòng thành kính đều được vì Phật ở khắp pháp giới.

175- Niệm Phật trừ 80 ức kiếp trọng tội. Nếu một người sau khi phạm tội niệm Phật thì tội trong quá khứ được xóa bỏ, và không tạo tội nữa, nhưng sau đó lại phạm tội thì tội mới có được coi là tội quá khứ không ?

-Không, tội quá khứ là những tội xảy ra trước khi phát nguyện.

176- Kinh nói muốn được vãng sinh phải đủ tín, nguyện, hạnh. Hạnh có chính hạnh là niệm sáu chữ và trợ hạnh là làm những việc tốt. Thói tục thích tốt không đời có được vãng sinh không ?

-Chính hạnh và trợ hạnh như 2 cánh chim, thiếu một cũng không được. Biết sai mà không chịu đổi là thiếu công đức. Hạnh không có tín, nguyện, hạnh, thiếu hạnh sao vãng sinh được.

177- Xin giải thích câu : Bạch hào uyển chuyển 5 tu di, mắt xanh rõ tứ đại hải.

-Ý nói bạch hào là ánh sáng trắng ở giữa 2 lông mày của Phật to như 5 ngọn núi Tu Di. Mắt xanh của Phật soi rõ 4 biển lớn. Đây là nói thân Phật vĩ đại.

178- Các cụ bà tin có Cục lạc do tâm tạo có khác gì ít người ngoại đạo tin ngoài tâm có pháp ?

-Đừng coi thường các cụ bà, họ chân thành, không phân biệt, niệm Phật nên vãng sinh là dĩ nhiên.

179- Người ngoại đạo mà có nguyện vọng vãng sinh và niệm Phật hiệu có vãng sinh được không ?

-Chính và tà không hỗn hợp được. Tin Phật là chính, tin ngoại đạo là tà. Nếu chuyển hướng nhất định sẽ vãng sinh.

180- Lúc lâm chung niệm A Di Đà Phật thì vãng sinh về Cực lạc, niệm từ tâm thì sinh về trời, niệm sân thì rơi vào thân rắn độc, cứ thế loại suy thì niệm vô sinh thì sẽ về cõi Niết bàn sao ?

-3 loại trên là tái sinh, niệm vô sinh mà về Niết bàn nếu một niệm cũng không niệm thì càng tương ứng.

181- Niệm Phật được nhất tâm bất loạn thì sẽ được vãng sinh, nhưng khi niệm Phật mà tâm viên, ý mã thì phải làm sao ?

-Trước tiên dụng tâm, miệng, tai luân chuyển, nếu không được thì dùng chuỗi hạt đếm 10 niệm, hoặc dùng đếm niệm.

182- Niệm Phật phải nhiếp 6 căn, tĩnh niệm tương tục là ý gì ?

-Niệm Phật thứ nhất là trừ tạp niệm, hai là cảm ứng với Tây phương. Tĩnh niệm phải tương tục thì mới được nhất tâm bất loạn.

183- Người xưa nói : Một niệm Phật thanh tĩnh, niệm niệm thanh tĩnh niệm Phật, nghĩa là tâm tĩnh dù không niệm Phật thì tâm là Phật có phải không ?

-Tâm niệm Phật thì tâm là Phật, tâm nhiễm thì là phàm phu. Cũng như ném một hạt châu sáng vào nước đục thì nước đục sẽ sáng ra. Niệm Phật vào tâm hỗn loạn thì tâm sẽ bình lặng.

184- Trong Tịnh Độ tông tu đến mức độ nào thì mới đến được mười phương thế giới để làm lợi cho chúng sinh ?

-Nếu được về Cực lạc thì có thể đi đến mười phương thế giới tùy ý.

185- Kinh A Di Đà nói : Tướng lưỡi rộng dài che lấp đại thiên thế giới. Sao có thể vậy được ?

-Tiếng tới đâu thì lưỡi tới đó.

186- Ân Quang nói niệm Phật phải rõ ràng, và chặt chẽ. Niệm A Di Đà Phật một vạn lần thì nên niệm thêm Quán Thế Âm 5 ngàn lần có đúng không ?

-Ân Quang tùy theo lúc đó dân gian có phong trào tụng Quán Thế Âm gặp hung hóa cát, nhưng mục đích tối hậu là vãng sinh.

187- Người vãng sinh có còn nhớ quyền thuộc của mình không ?

-Người vãng sinh có thần thông dĩ nhiên nhớ thân thuộc mình, nhưng đã bao kiếp. Người tu Tịnh độ phải phát tâm Bồ đề, không chỉ độ thân quyến mình mà phải trừ mọi tập khí.

188- Phật nói Cực lạc thế giới có thật không hay chỉ là phương tiện phá chấp cho những ai còn chấp vào tiểu ngã ?

-Hiện tượng và bản chất không thể phân ly, những gì Phật nói chúng ta chỉ nên tín thọ phụng hành. Nếu quả Cực lạc là giả thì 3 bộ kinh Tịnh độ chỉ là nói chuyện hoang đường.

189- Đọc kinh nào cho mẹ đã chết được vãng sinh về Cực lạc ?

-Có thể tụng Tỳ Lô Giá Na Phật đại quán đỉnh quang minh chú diệu pháp.

190- Khi dùng chuỗi tràng niệm 108 hạt thì phải quay đầu chuỗi hạt rồi đếm tiếp. Nếu lần qua thì đếm dư, có sai không ?

-Sai, vì không chú ý.

191- Lúc trước hễ nhắm mắt niệm Phật là thấy một vị hòa thượng mặc áo trắng cầm tích trượng hiện ra trước mắt, hoặc nằm mộng bị nạn cũng thấy vị hòa thượng này đến cứu. Nay chuyên tâm niệm Phật dù tưởng thế nào cũng không thấy nữa, có phải là hiện tại so với lúc trước thối bộ không ? Chồng tôi khuyên tôi nên quán cảnh trang nghiêm của Cực lạc thế giới thì sẽ được vãng sinh, nhưng quán thế nào cũng không thấy, vậy phương pháp sai ở chỗ nào ?

-Đừng chấp lúc trước thấy nay không thấy, chỉ chuyên niệm Phật. Nếu chấp chỉ bệnh thôi. Có 4 phép niệm Phật :

1/Trì danh.

2/Quán tượng.

3/Quán tướng.

4/Quán thực tướng.

Phép quán dễ bị đi vào tà pháp, chỉ nên chú tâm niệm Phật. Tâm khởi, mồm niệm, tai nghe cho tâm không loạn là được vãng sinh.

192- Ngày 17 tháng 11 là ngày đản sinh A Di Đà căn cứ vào đâu ?

-Đây là do người sau căn cứ vào ngày sinh của Vĩnh Minh hòa thượng vào đời Tống vì ngài tuyên dương Tịnh độ. Đây chỉ là kính ngưỡng A Di Đà Phật.

193- Kinh Lăng Nghiêm nói : nhớ Phật, niệm Phật thì thấy Phật. Điều này phát sinh ra 4 vấn đề :

1/Nhớ Phật và niệm Phật là 1 hay 2 phép ?

2/Dùng miệng niệm, tâm niệm ?

3/Thấy Phật thì Phật ấy là hóa thân hay tự tánh ?

4/Tâm nhớ, tâm niệm cùng khán thoại đầu của Thiền tông là cùng hay khác ?

-Vấn đề 1 thuộc ngôn ngữ học : 2 chữ chỉ cùng một nghĩa. Thí dụ : tư tưởng, hành động, hoan hỷ, ngôn ngữ v . v .

Vấn đề 2 : dùng tâm niệm

Vấn đề 3 : chỉ tự tánh

Vấn đề 4 : Không nên phân biệt pháp môn.

Nên nói mục đích thì khán thoại đầu của Thiền là để khai ngộ, còn niệm của Tịnh độ là để vãng sinh về Cực lạc.

194- Niệm Phật là niệm tự tâm Phật hay niệm Phật ở ngoài tâm . Trong khi niệm Tâm và Phật là một. Tâm là Phật, Phật là Tâm, hiểu thế có sai không ?

-Những kiến thức ấy tuy cao siêu nhưng chỉ là kiến thức trong sách vở. Sao không dốc toàn lực tự niệm, tự nghe là được thực dụng ?

195- Kinh có nói : “Nếu muốn về nước tôi, có lòng tin kiên định, niệm mười lần tên tôi, tôi sẽ tới rước, nếu không như lời, tôi thề sẽ không thành Phật.” Lại nói : “Kiên trì niệm Phật, từ 1 ngày đến 7 ngày nhất tâm bất loạn sẽ về Cực lạc.” Tại sao lại nói thế ? Lúc lâm chung niệm một lần là đủ chứng tỏ không tạp niệm rồi sao cần 10 lần ?

-Đó là chỉ lòng kiên định. Câu sau cũng vậy, 7 ngày là chỉ sự kiên định.

196- Muốn được vãng sinh phải có tín, nguyện, hạnh đầy đủ. Một người có đủ tín, nguyện nhưng không phát tâm Bồ đề chỉ mong được về Cực lạc thôi có được vãng sinh không ?

-Được, nhưng phẩm vị kém. Khi về Cực lạc sẽ phải học tập để phát tâm Bồ đề để cứu giúp chúng sinh.

197- Dân ở Cực lạc có thọ mạng vô hạn. Người vãng sinh về Cực lạc rất nhiều, tại sao ít Bồ tát đản sinh ở thế giới này ?

-Thế giới này chỉ là một hạt bụi trong vô vàn thế giới, sao dám nói là ít Bồ tát xuất hiện ở thế giới này ? Nếu không thì làm gì còn có Tịnh độ tông ?

198- Người niệm Phật dùng phương pháp nào để biết quá khứ, vị lai ?

-Đây là tu thần thông, không liên quan gì đến tu Tịnh độ là về Tây phương cả. Vãng sinh về Cực lạc thì có đủ 6 loại thần thông.

199- Khi niệm Phật xong thì hồi hướng hay một tuần, một tháng hồi hướng, những lần niệm trong quá khứ không hồi hướng bây giờ hồi hướng có được không ?

-Mỗi lần niệm xong thì hồi hướng. Những lần niệm trong quá khứ không hồi hướng nay hồi hướng rất tốt. Mỗi câu niệm Phật là một quả châu kim cương vạn kiếp cũng không bị tiêu diệt.

200- Có người hỏi bố mẹ của Phật A Di Đà là ai ? Nếu trả lời được tôi sẽ tin Phật ?

-Lúc trước Pháp Minh có hỏi Đại Châu câu hỏi này. Đại Châu đáp : A Di Đà Phật họ Kiều, tên Thi Gia, cha là Nguyệt Thượng, mẹ là Thù Thắng Diệu Nhan (Đà La Ni tập). Còn có Cổ Âm Vương Kinh nói : Rất xa lúc trước có một nước tên gọi là Diệu Hỷ, quốc vương là Kiều Thi Gia, tổ phụ là Thanh Thái quốc vương, cha là Nguyệt Thượng chuyển luân vương, mẹ là Thù Thắng Diệu Nhan vương hậu, sinh hạ 3 đứa con. Con trưởng là Nguyệt Minh, con thứ 2 là Kiều Thi Gia, con thứ 3 là Đê Chúng. Tài liệu ghi chép rõ ràng, có thể tra cứu. Người đặt câu hỏi lấy đó làm điều kiện để tin Phật là không thành tâm, xin chuyển lời cho ông ta : Phật giáo dạy chúng sinh lìa khổ được vui, không phải là trò đùa trẻ con, tùy tiện chọc cười sẽ mang họa vào thân.

201- Kinh A Di Đà nói : Nếu niệm 7 ngày được nhất tâm bất loạn, lâm chung sẽ vắng sinh Cực lạc. Như vậy chỉ cần niệm 7 ngày thôi hay ngày ngày đều phải niệm ?

-Nếu niệm 7 ngày được nhất tâm bất loạn thì đâu còn có ngại ngày nào cũng niệm nữa.

202- Niệm Phật, lúc nào thì hồi hướng ?

-Niệm Phật phân làm 2 loại định khóa và tán khóa. Định khóa là khóa niệm Phật cố định sáng, chiều. Xong khóa thì hồi hướng. Tán khóa là không nhất định thời gian đi, đứng, nằm, ngồi mà niệm Phật. Niệm xong thì hồi hướng.

203- A Di Đà Phật tu 10 kiếp mới thành Phật, trước đó có cõi Cực lạc không ?

-Không.

204- Niệm Phật là để trừ tạp niệm, làm tâm không quái ngại thì mới được vãng sinh. Tôi là một quân nhân không có điều kiện về thời gian ninh tĩnh để niệm, khó đạt được mục đích ấy. Tôi không mong được vãng sinh, chỉ cần kiếp sau có trí tuệ độ cho chúng sinh. Như thế có sai không ?

-Cũng như người muốn cứu người sắp chết đuối phải biết bơi cái đã. Vãng sinh về Cực lạc là để học trí tuệ trước đã rồi mới cứu người được.

205- Đức Phật Thích Ca làm sao biết có Tây phương Cực lạc ?

-Phật có thần thông, nhãn thông lại có thể chiếu đại thiên thế giới.

206- Vài hôm trước tôi nằm mộng gặp một bà chừng 50 tuổi vái tôi, tôi thấy hôn trầm bèn niệm Phật thì thấy bà ấy ngã xuống. Tôi ngưng niệm thì bà ấy lại chỗi dậy. Tôi cũng tỉnh dậy, xin hỏi đó là cảnh giới nào ?

-Chúng sinh luân hồi trong lục đạo, làm nhiều việc không phải, kết nhiều oan gia. Tâm bất chính dẫn vào ác đạo, tâm chính thì quang minh hiển lộ, trừ tai nạn, niệm Phật thì tâm là Phật ma nào dám gần.

207- Ở Cực lạc, chim cũng niệm Phật, khiến ta khởi lòng cung kính niệm Phật, pháp, tăng. Khi vãng sinh do hoa sen sinh còn niệm Phật, pháp, tăng không ?

-Có nghi thì khởi vọng niệm, vậy phải nghe pháp thường đề Phật, pháp, tăng và tâm hợp nhất.

208- Nghe nói Quán Âm Phật chỉ cứu người sống, A Di Đà Phật chỉ cứu người chết, vậy sao cần gặp A Di Đà để sớm chết sao ?

-Một câu niệm A Di Đà tiêu 80 ức kiếp sinh tử trọng tội. Không chứng minh A Di Đà cứu cả người sống sao ? Niệm Quán Thế Âm chúng chúng chur ác thú, súc sinh trong địa ngục, sinh, lão, bệnh, tử, khổ cũng diệt. Đó chẳng

chứng minh Quán Thế Âm cũng cứu cả người chết sao ? Cầu A Di Đà là cầu sớm chết để gặp A Di Đà, sau đó là ý nghĩa sai lầm ví dụ tích trữ lương thực là mong tai nạn tới sao ?

209- Niệm về Đông phương Tịnh độ thì sẽ được Phật Dược sư đón về Tịnh thổ ấy cũng không thối chuyển, nhưng nguyện gì được nấy. Vậy không tốt hơn là niệm xin về Tây sao ?

-Ông không có tĩn nhân sao có tĩn quả ?

210- Tôi già, bệnh nhưng không bỏ buổi niệm nào, hôm trước đọc Cao tăng truyện thấy có một vị bị bệnh nằm mộng thấy Phật tổ khuyên đọc Kinh Niết bàn về sau khỏi bệnh. Tôi có nên bắt chước hay dùng phương pháp khác ?

-Chỉ cần niệm Lục tự Di Đà là thuốc trị bệnh tốt nhất, tham luyện thân ảo là chấp trước.

211- Tôi niệm ở tâm, sau đó câu niệm chạy lên đầu, tôi thấy đầu hôn mê vội dùng tâm niệm thì hết. Tôi đọc Vũ trụ vạn hữu bản thể luận thấy có câu : Đầu thượng ám đầu, tướng tâm giác tâm, có phải là chỉ trường hợp này không ?

-Cuốn Vũ trụ vạn hữu bản thể luận không phải người sơ cơ đọc mà hiểu được, ông nên tìm đọc các sách dạy niệm Phật, nếu không dễ sa vào ác đạo.

212- Nghe nói người ở Ta bà thế giới muốn vãng sinh về Cực lạc, người ở Cực lạc lại mong về cõi Ta bà. Tâm là Phật, Phật là tâm. Vậy tâm là Tịnh độ cầu vãng sinh làm gì ?

-Người ở cõi Ta bà và người ở cõi Cực lạc khác nhau.

213- Đói nghiệp mang thiện nghiệp và ác nghiệp, tương lai có thọ báo không ?

-Trong cõi Cực lạc không có ác, chỉ có thiện. Cái thiện này sẽ chấm dứt nghi hoặc, vậy đâu còn thọ báo.

214- Cõi Cực lạc có ở phạm vi địa cầu không ?

-Không, kinh có nói rõ : Ở cách chúng ta 10 vạn ức cõi nước Phật.

215- Học Phật phải biết sự, lý, niệm Phật thì sự, lý là gì ?

-Sự là chỉ phương pháp, lý là chỉ giáo lý.

216- Có nhiều vị Phật, chỉ niệm một vị có phải là bất kính không ?

-Cổ đức có nói : Niệm danh hiệu A Di Đà là niệm vô tận Phật.

217- Nam mô Thanh Tịnh Đại Hải chúng Bồ tát là chỉ một vị Bồ tát hay vô lượng Bồ tát ?

-Chỉ tất cả Bồ tát ở cõi Tây phương.

218- Phật A Di Đà đã thành Phật đã 10 kiếp, nhiều người đã vãng sinh, sao không thấy một người nào trở lại cho chúng ta biết Cực lạc là có thật ?

-Có, chỉ là người thường không thấy thôi, mà có thấy cũng không biết. Thời cổ có Phong Can, các vị tổ sư vẫn giảng cho chúng ta nghe, ông không biết sao ?

219- Lúc lâm chung thấy Phật, nhưng đó là ma câu dẫn thì phải làm sao ?

-Đừng lo, nhân nào thì quả đó. Bình thời niệm chính thì Phật đến đón, nếu niệm tà thì ma đến đón.

220- Lúc bình thời niệm Phật, nhưng lúc lâm chung lại khởi niệm ác, dĩ nhiên là không được vãng sinh, nhưng những người bị chết bất thành linh không kịp niệm Phật thì sao ? Chẳng hạn như bị tên bay đạn lạc, hoặc thiên tai v . v . , họ có được vãng sinh không ?

-Những người bình thời nhất tâm niệm Phật thì không có vấn đề gì cả, những người không thật lòng niệm Phật thì không được vãng sinh.

221- Niệm Phật xong, hồi hướng lại niệm Quán Thế Âm bồ tát và Địa Tạng vương bồ tát, tụng kinh Kim Cương, hoặc phẩm Phổ Môn có sai không ?

-Những việc tốt đó nên hồi hướng về Tịnh độ.

222- Khi niệm Phật thì tâm động, khi ngừng niệm thì tâm không động, là cảm ứng hay là bệnh ?

-Là bệnh, phải thành tâm sám hối. Niệm Phật tâm phải tĩnh chứ không động. Hãy chọn cho mình một phương pháp thích hợp.

223- Mỗi ngày niệm cả vạn lần, mỗi năm có lễ quý thần cũng không dự, có vô lễ không ?

-Niệm Phật là tĩnh hóa tâm sửa soạn cho lúc lâm chung về Cực lạc. Không tham dự lễ quý thần cũng không sao, thậm niệm cho họ vãng sinh Cực lạc là được.

224- Đường về Cực lạc quá khó, chi bằng theo đa giáo, thần nào cũng lễ bái, lúc lâm chung có nhiều lối theo.

-Kinh có nói Cực lạc tuy xa, khảy tay liền tới. Sao nói là khó ? Thần hết phúc cũng phải luân hồi. Sao bằng thoát khỏi luân hồi ?

225- Khi vua Lưu Ly diệt họ Thích, Phật Thích Ca bị nhức đầu 3 ngày. Làm Phật còn chịu quả báo, sao nói niệm Phật trừ hết tội 80 ức kiếp ?

-Thiếu tiền thì phải trả, lấy mạng thì phải đền mạng, đây là luật nhân quả. Đây là Phật đích thân giảng pháp. Ngài đã thành Phật vô lượng kiếp trong quá khứ rồi.

226- Kinh Vô lượng thọ có nói : Chính tâm chính ý một ngày một đêm ở cõi Cực lạc bằng 100 năm ở Vô lượng thọ quốc. Tu thiện 10 ngày, 10 đêm bằng 100 năm ở Vô lượng thọ quốc. Tại sao ?

-Vì ở cõi nước Cực lạc chỉ có thiện, không có ác, không có trở ngại gì khi tu, vì thế mà thời gian trôi nhanh.

227- Kinh Địa Tạng nói : Tụng kinh này cho cha mẹ đã mất được vãng sinh Cực lạc, tôi niệm chưa được nhất tâm, không chắc được về Cực lạc, sao bố mẹ đã mất về được ? Giả sử họ không đủ tín niệm thì phải làm sao ?

-Đọc kinh là gieo nhân tốt sẽ được vãng sinh, lúc đó sẽ độ.

228- Có người nói sống không lo, chết không ngại chỉ có người niệm Phật chân chính là làm được, cho nên ở đời này chuyện đáng làm nhất là niệm Phật, ông giải thích sao ?

-Bỏ tất cả xuống, sống an, chết tiêu dao, công phu ấy ông làm được không ? Nếu lúc lâm chung ông không điên đảo thì niệm Phật thắng mọi cảnh giới đó.

229- Người niệm Phật lúc lâm chung khởi ác, niệm không được thì vãng sinh vào ba đường ác. Bình thời chuyên niệm ác cũng vào ba đường ác. Vậy không chấm dứt ác niệm thì cứ mãi mãi luân hồi sao ?

-Đúng vậy ! nhưng người niệm Phật đã gieo nhân tốt khi đủ duyên sẽ kết quả.

230- Niệm Phật phải rõ ràng nên kết quả không nhiều nhưng đa đa ích thiện có phải không ?

-Đúng, nhưng ít quá thì không được, vì không tỏ được sự chuyên cần và cố gắng.

231- Phật thành đạo đã 10 kiếp rồi sao càng ngày càng có nhiều chúng sinh thế ?

-Hu không vô cùng, thế giới vô cùng, chúng sinh vô cùng. Không những có chúng sinh ở thế giới này mà còn có chúng sinh ở các thế giới khác nữa.

232- Cực lạc thế giới ở rất xa ta, sao nói vung tay là đến ?

-Đây là nói tâm đến, chứ không phải là thân đến, nghĩ đến đâu là tâm đến đó.

233- Vãng sinh rồi nghe Phật A Di Đà nói pháp có như nay nghe kinh không ?

-Phật thì cùng, nhưng người nghe thì khác. Bây giờ là phàm phu, nhưng vãng sinh thì là thánh nhân, dĩ nhiên có khác.

234- Có người không tin Phật nói niệm Phật chỉ là hình thức, vãng sinh chỉ là giả thiết, phải trả lời sao ?

-Đây là những người tin vào không đoạn diệt, ông hỏi lại họ : Tổ tiên ông có là giả không ?

Những người này Phật cũng khó cứu, huống chi một vài câu nói.

235- Đến Cực lạc rồi có tu thành Phật không ?

-Sự thực là thế. Rất chóng, vì không có cái ác ngăn trở.

236- Người tu Tịnh độ và các phái khác cung phụng tượng Phật có phải là cùng không ?

-Mỗi tông có bản tôn của mình. Như Tịnh độ có ba Thánh Tây phương, Hoa Nghiêm có Hoa Nghiêm tam thánh, Mật tông hồng giáo thờ Liên Hoa tổ sư . . . Tuy bất đồng, nhưng cùng thờ Đức Phật Thích Ca Mâu Ni.

237- Bàn thờ gia đình của người tu Tịnh độ có nên treo hình của vị thần khác không ?

-Không. Chỉ nên treo hình Phật, những vị thần khác nên treo chỗ khác. Như ở nhà hiếu dưỡng cha mẹ, nhưng có khách đến cũng phải cung kính.

238- Nghe nói niệm Phật hoặc niệm chú nhất định có cảm ứng, có thể trừ được nghiệp chướng. Không biết đó là nghiệp chướng hiện tại hay quá khứ ?

-Đều tiêu diệt hết.

239- Tu Tịnh nhiều người không được vãng sinh, vì nhất tâm bất loạn khó được. Tại sao ?

-Vì không tin sâu, nguyện không thiết, tĩnh niệm gián đoạn, không thường đề khởi. Cổ đức nói không cần tu phúc, tuệ ba kiếp, chỉ niệm lục tự Di Đà là ra khỏi càn khôn.

240- Làm sao kiểm chứng được là có sự vãng sinh ?

-Là những người lúc lâm chung có những đoan tướng.

241- Cực lạc có nhạc trời, có mưa hoa, chúng ta ở Ta bà thế giới thì không. Có phải là có sự khác biệt không ?

-Các thế giới đều có sự bất đồng. Ngay ở nơi thế giới mình đang ở cũng có sự bất đồng : có nơi mưa, có nơi không, có nơi tuyết rơi nhiều, nơi ít có v . v .

242- Kinh A Di Đà nói : Nếu niệm 7 ngày mà được nhất tâm bất loạn sẽ được vãng sinh, những người không niệm được nhất tâm bất loạn thì sao ?

-Bởi thế khi người ấy lâm chung mới cần được hộ niệm. Nếu không niệm được thì nhớ đến Phật cũng được vãng sinh.

243- Những người vãng sinh được hậu bổ ở Cực lạc thế giới hay ở quốc độ khác ?

-Hu không vô lượng, thế giới vô lượng, chẳng hạn chế ở Cực lạc.

244- Kinh A Di Đà nói : Những người vãng sinh đều là A tỳ bạt chí, nghĩa là sao ?

-Đó là âm dịch, nghĩa dịch là không thối chuyển.

245- Niệm Phật không hồi hướng có thể diệt tội nghiệp không ?

-Được, nhưng hồi hướng thì đúng pháp hơn.

246- Nghe nói niệm ra tiếng độ người và độ quỷ, mặc niệm chỉ độ mình, có phải không ? Niệm A Di Đà và niệm Quán Thế Âm có cùng công dụng không ?

-Độ chính mình rồi mới độ được người, là do mình quyết định, niệm ra tiếng hay không, không có liên quan gì. Theo như thuyết phổ biến thì là cùng nhưng muốn về Cực lạc thì nên niệm lục tự A Di Đà Phật.

247- Kinh Phật nói : có 6 phương Phật, xin hỏi phía dưới là phương nào ?

-Quan sát một tinh cầu trong không có vô tận phương trên, dưới, phải, trái . . . Một tinh cầu là một thế giới, căn cứ vào thế giới đó mà chỉ phương hướng, đó chỉ là một danh từ, một khái niệm.

248- Có người nói với tôi : Vạn pháp đều do tâm tạo, tiếc thay những người niệm Phật chỉ cầu về Tây Phương, không nhận thức tự tâm, đó là điều sai lầm. Lục tổ có nói : Người phương Đông mong về Tây, người ở Tây cầu về đâu ? Ông muốn tôi đi hỏi những người niệm Phật. Tôi phải trả lời sao ?

-Tôi bất tài không trả lời được câu hỏi này, ông thử hỏi lại ông ấy để mở mang trí tuệ :

1/Ông ta đọc kinh mấy lần ? Có hiểu ý Lục tổ không ?

2/Tây phương ở đâu ?

3/Tâm ở đâu ? Có lớn, có nhỏ không ?

4/Mặt trời mọc ở Đông lặn ở Tây, ở Tây phương mặt trời lặn ở đâu ?

249- Nghe nói tu Tịnh độ chỉ là chỉ những người có thiện căn mà thôi. Có đúng không ?

-Đúng, nhân là niệm Phật, quả là vãng sinh.

250- Có người nói tu Tịnh độ chỉ dành cho những người hạ căn hoặc các bà lão, còn người có học vấn thì phải nghiên cứu các kinh điển.

-Các đại Bồ tát Văn Thù, Phổ Hiền, Mã Minh, Long Thọ đều tu Tịnh độ, các đại văn sĩ như Bạch Cư Dị, Tô Đông Pha, Văn Ngạn Bác . . . chả lẽ họ lại là những người mù chữ chăng ?

251- Những người tu Tịnh độ lúc lâm chung phải niệm Phật rõ ràng, nếu bị bệnh hoặc tai nạn, tâm thần hoảng hốt phải làm sao ?

-Bình thời phải cố gắng tu, đề đề phòng cần có ban hộ niệm.

252- Tĩnh tọa mặc niệm có trở ngại gì không ?

-Mặc niệm dễ vào định, nhất là khi nằm, đừng niệm ra tiếng.

253- Niệm bao nhiêu lần, có cần ghi lại không ?

-Ghi lại để xem mình có tiến bộ không. Chỉ cần không thoái bộ là được rồi.

254- Niệm Phật có đủ Tín, Nguyện, Hạnh nhưng khi lâm chung hoặc bị bệnh hoặc tai nạn bất thành linh không kịp niệm Phật có được vãng sinh không ?

-Nếu Tín, Nguyện, Hạnh đầy đủ dĩ nhiên là được vãng sinh.

255- Khi lâm chung, thần thức hôn mê sợ không niệm được hồi hướng vãng, phải làm sao ?

-Niệm thầm Phật hiệu tương tục là được.

256- Cha mẹ tôi ăn trai trường, niệm Phật, thờ Quán Thế Âm. Thọ 74 tuổi, họ có được vãng sinh không ? Nếu muốn siêu độ thì dung phương pháp nào là tốt nhất ?

-Nếu vãng sinh Tịnh độ thì sẽ được phẩm cao, nếu cần phước đức thì sinh cõi trời người. Nếu chuyên cần tụng niệm thì sẽ chuyển sang cõi Tịnh độ.

257- Lúc Phật A Di Đà chưa thành Phật thì không có cõi Tịnh độ Cực lạc, vậy các vị Phật khác không có Tịnh độ quốc sao ?

-Mỗi vị Phật đều có cõi Tịnh độ của riêng mình.

258- Vợ tôi vừa sinh xong, gặp lúc một liên hữu qua đời có nên tham gia trợ niệm không ?

-Phật coi chúng sinh như con cái, nếu con cái gặp nguy kêu cha mẹ, thì dù con cái ở tình trạng nào cha mẹ đều cứu.

259- Kinh A Di Đà nói : Chim Ca lãng tần già ca hát ngày đêm. Vậy cõi Cực lạc cũng phân biệt tối sáng sao ?

-Thế giới của chúng ta có sáng, tối là do mặt trời. Ở cõi Cực lạc thế giới chỉ có sáng tuyệt đối, không có tối. Đây chỉ là một cách nói thôi.

260- Xin giảng cho : Vãng sinh chỉ cần 10 niệm và có thiện căn.

-Người có thiện căn công đức cả trăm ngàn người mới có một. Một niệm tiêu trừ 80 ức kiếp trọng tội, vậy 10 niệm thì không biết là bao nhiêu ?

261- Kinh A Di Đà nói : Những người ở thế giới Cực lạc mỗi buổi sáng cúng dường 10 vạn ức Phật từ khắp nơi. Sao Đức Phật Thích Ca khi còn tại thế không thấy người nào tới cúng dường ?

-Khi Thế Tôn nói pháp có trăm vạn ức Bồ tát tới nghe, ông có thể chỉ ra là vị nào tới từ cõi Cực lạc Tây Phương không ?

262- Nếu niệm Phật một đời sẽ thành Phật, lại dễ tu tại sao Phật chỉ giảng trong 3 bộ kinh ? Tại sao Phật lại giảng các pháp khác trong các thời chính pháp, tượng pháp, và đề cao Tịnh độ trong thời kỳ mạt pháp ?

-Phật bắt đầu giảng là Lăng Nghiêm, cuối cùng là Pháp Hoa đều có đề cập tới Tịnh độ. Người ta phân ra thời kỳ chính pháp, tượng pháp và mạt pháp là tùy theo lòng người lợi căn hay độn căn chứ không phải thời kỳ nào thì giảng pháp nào.

263- Ở Nhật Bản có phái Pháp Hoa tông chuyên trì niệm : Nam Mô Diệu Pháp Liên Hoa Kinh” là có ý gì ? Quy túc về đâu ?

-Tôi không rành về pháp môn này, có lẽ cũng giống Thiền tông niệm Phật. Quy túc về đâu thì phải coi người niệm Phật muốn về đâu ?

264- Kinh nói niệm 10 lần là được vãng sinh, 10 lần ấy là lúc lâm chung hay thường ngày niệm, người cực ác niệm 10 lần cũng được vãng sinh sao ?

-10 lần là chỉ 10 lần lúc lâm chung. 10 lần niệm hàng ngày là gieo nhân tốt nhưng phải xem lúc lâm chung nỗ lực thế nào ? Người cực ác nhưng trong kiếp trước đã có đại thiện căn, lúc lâm chung niệm 10 lần sẽ được mang nghiệp vãng sinh.

265- Xin giảng Tịnh độ kiêm tiểu, đại thừa đều có.

-Tiểu thừa chỉ tự lợi, đại thừa tự lợi rồi lợi tha. Tịnh độ là Đại thừa vì về Cực lạc không phải là để tự hưởng thụ mà là học thành Phật, rồi trở lại cõi Ta Bà để độ người, người tu Tiểu thừa nếu niệm Phật thì cũng sẽ được vãng sinh.

266- Trong mộng thường khuyên người tu. Đó là cảnh giới gì ? Có phải là còn chấp tướng không ?

-Mộng là biểu hiện ý niệm. Mộng thế rất tốt, lúc tỉnh cũng nên như vậy, tự lợi rồi lợi tha như vậy không phải là chấp tướng.

267- Cực lạc thế giới có một ngôn ngữ thống nhất không, nếu không thì liên lạc với nhau bằng cách nào ? A Di Đà Phật nói tiếng gì ?

-Chim chóc, cây rừng đều nói pháp, Phật giảng pháp ai nấy đều hiểu, chỉ cần thành tâm, niệm tiếng gì cũng thành tựu.

268- Tôi học Phật rồi thấy nghiệp chướng nhiều hơn trước, có phải đạo cao một xích, ma cao nhất trượng không ?

-Vì tu niệm Phật một đời thành Phật nên nghiệp chướng các đời quá khứ dồn lại đời này.

269- Thường nghe lão sư nói : 9 phần vãng sinh trong đó hạ hạ phẩm trước khi hoa sen nở, thì ở rất lâu trong mầm sen, đợi sen nở mới được thấy Phật. Không biết ở đó có được tự do không ?

-Nơi đó rất rộng, vài dặm hay vài chục dặm, sao bị câu thúc ? Không được nghe pháp âm rất buồn. Đó là những người bị tội ngũ nghịch hay thập ác, được thiện tri thức chỉ dẫn lúc lâm chung ra sức niệm Phật.

270- Người thờ Quán Thế Âm, chỉ niệm Quán Thế Âm có được vãng sinh không ?

-Quán Thế Âm là một trong Tịnh độ Tam Thánh, nếu Quán Thế Âm hiện thân thì sẽ vãng sinh, nhưng Phật A Di Đà đưa ra lời nguyện sẽ đưa người vãng sinh Tịnh độ nên theo lời nguyện của Ngài.

271- Thế nào là quyền giáo, thực giáo ? Niệm Phật là giáo nào ?

-Thực là chân thực, quyền là phương tiện. Niệm Phật lấy tâm cầu Phật, lấy Phật ấn tâm, tâm Phật chẳng lìa nhau. Cực lạc là xác thực, người không nghiên cứu sâu khó mà hiểu được hàm nghĩa. Do đó Phật nói là pháp môn khó tin.

272- Hồ hoa sen ở Cực lạc, đài hoa sen, nhiều Bồ tát đạp trên hoa sen, hoa sen có đặc tính gì ? Hoa sen liên hệ với Phật giáo thế nào ?

-Phật giáo vừa quyền, vừa thực; lấy quyền để hiển thực; phé quyền lập thực cần phải để cả quyền và thực. Hoa sen có đặc tính sau :

1/Sinh hoa quả đồng thời

2/Ở Ta bà thế giới thì Uế , về Cực lạc thì Tịnh.

3/Mọc ở bùn (uế), nhưng hoa sen (tịnh)

4/Tuy là hoa sen thanh tịnh, nhưng không lìa bùn (uế).

Hoa sen tượng trưng Tịnh, nhưng không lìa chúng sinh uế.

273- Khi vãng sinh rồi, ta có thấy hoặc sờ mó như ở cõi Ta bà không ?

-Kinh nói ta có thể tắm gội ở ao sen, có thể cung dưỡng Phật, nếu không thấy, sờ mó được thì sao cúng Phật được ?

274- Mỗi lần công khóa niệm Phật 600 lần, Quán Thế Âm 200 lần, Đại Thế Chí 200 lần, Thanh Tịnh Chúng Đại Hải 3 lần, Đại bi chú 7 lần, có được không ?

-Được lắm, nhưng năng niệm Phật lên thì hơn. Nếu không có thời gian thì giảm thời gian niệm danh hiệu các vị Bồ tát, tăng niệm Phật lên.

275- Lúc Phật giáo sắp diệt, kinh sách đều bị tiêu diệt hết, trên trời hiện ra 6 chữ Nam Mô A Di Đà Phật, người nào niệm đều được vãng sinh. Người lúc đó và người bây giờ đều là người sao Phật không hiện ra bây giờ khiến người ta tin tưởng và niệm Phật để vãng sinh ?

-6 chữ A Di Đà chả viết trên vách chùa để nam, phụ, lão, ấu đọc sao ? Lại nữa có rất nhiều thiện tri thức hoằng dương chính pháp. Đó chẳng phải là người ngày nay chiếm tiên cơ không ?

276- Trong cõi Ta bà có phân biệt giàu nghèo, không biết ở cõi Cực lạc có phân biệt không ?

-Cực lạc có 9 phẩm, nhưng cuối cùng tất cả đều thành Phật.

277- Niệm Phật thế nào để không có vọng niệm ?

-Tĩnh niệm tương tục.

278- Phật A Di Đà là vua Phật cũng là vua chú phát xuất từ kinh nào ?

-Kinh A Di Đà phát 48 lời nguyện, công đức vượt mọi vị Phật nên gọi là vua Phật. Chữ A là mẫu âm, 8 vạn 4 ngàn Đà la ni đều xuất phát từ đó nên gọi là vua chú.

279- Niệm Phật có thể tiêu nghiệp, có thể tiêu bệnh chướng, lại vãng sinh thì niệm chú làm gì ?

-Người có căn khí khác nhau, vì vậy Phật dạy nhiều pháp môn. Chữ A là mẫu âm nên niệm Phật là hiển cũng là mật.

280- Tâm là Phật sao phải niệm Phật ? Tại sao phải độ chúng sinh ?

-Đó là nói về bản chất. Bản chất của Phật và chúng sinh giống nhau cùng là một tâm thanh tịnh. Nhưng tâm vì nhiều ngoại cảnh nên mê là chúng sinh. Mê không tự nhiên mà biến thành giác được, toàn là nhờ niệm Phật, công phu tiến một chút thì giác một chút, nếu tu sâu không bị ngoại duyên nhiễm, niệm mà như không niệm, không niệm mà niệm là thành Phật. Thành Phật rồi pháp thân ở khắp nơi, Bồ tát không làm tướng độ chúng sinh, nhưng chúng sinh phải phát tâm Bồ đề. Dần dần đạt tới vô tướng.

281- Ngoài niệm Phật còn niệm Quán Thế Âm và Phật Dược Sư để tiêu tai và sống lâu, có trái Phật pháp không ?

-Ông còn chấp thân, chấp sống lâu làm sao vãng sinh ?

282- Người niệm Phật làm sao quên được công ơn cha mẹ, kiếp này cũng như kiếp trước, mỗi ngày trong định khóa đều niệm Bồ tát Địa Tạng mong cha

mẹ vãng sinh có được không? Hồi hướng vẫn có phải là cho cha mẹ những kiếp trước không ?

-Người tu niệm Phật không phải là cho chính mình mà là vì chúng sinh, sao lại không độ cha mẹ được ? Niệm Địa Tạng ở ngoài định khóa cũng được, nhưng đừng niệm gì khác.

283- Nghiệp đã tạo không quên, gặp duyên đầy đủ sẽ tự thọ quả báo, nhưng niệm Phật tiêu 80 ức kiếp trọng tội, có phải là mâu thuẫn không ?

-Câu trên là nói những người chưa giác, làm tội thì phải chịu quả báo luân hồi. Câu dưới là nói niệm Phật là nhân, thành Phật là quả.

284- Người tham tài, hám danh có được vãng sinh không ?

-Nếu gặp thiện tri thức khuyên niệm Phật, lúc lâm chung niệm Phật 10 lần không gián đoạn thì được vãng sinh, nếu không sẽ bị danh lợi dẫn dắt mà đọa lạc.

285- Người niệm Phật ăn tinh nhục, phạm sát giới có được vãng sinh không ?

-Nếu vô tình thì không trở ngại, nếu cố ý thì có trở ngại.

286- Người theo ngoại đạo, không làm điều gì ác, lúc lâm chung có được Phật A Di Đà tiếp dẫn về Tây phương không ?

-Điều kiện để vãng sinh là Tín, Nguyện, Hạnh. Thiếu nguyện thì làm sao tiếp dẫn ?

287- Người vãng sinh, khi hoa sen nở là thành người trưởng thành hay phải trải qua các giai đoạn ấu niên, thiếu niên, thành niên ?

-Khi hoa sen nở người ấy có liền 32 tướng tốt, và đại kim thân.

288- Tôi mỗi ngày tụng A Di Đà Phật kinh, Tâm kinh, Chú Đại bi, vãng sinh chú, niệm Phật hiệu cả ngàn lần, cứ vậy kiên trì, liệu có được vãng sinh không ?

-Niệm chú Vãng sinh rất tốt nếu có định số như 3 lần, 10 lần, 20 lần v v nếu kiên trì trong thời gian dài nhất định sẽ được vãng sinh.

289- Vợ con ở xa, tôi niệm Phật mong phù hộ cho họ có được không ?

-Dĩ nhiên là được, nhưng ông nên hồi hướng cho tất cả chúng sinh thì tốt hơn, một ngọn đèn chiếu cả mọi người có hao đi chút sáng nào đâu, thay vì chỉ chiếu sáng cho một người?

290- Vãng sinh do hoa sen sinh có thật không ? Có phải vì hoa sen ở bùn mà không nhiễm bùn không ?

-Cả hai.

291- Thiện Đạo thiên sư mỗi lần mở mồm niệm Phật đều có ánh sáng phát ra, có phải niệm Phật là phát sáng không ?

-Công phu này không phải là ai cũng làm được, nhưng không phải là không ai làm được.

292- Địa Tạng bồ tát nguyện địa ngục nếu còn người thê không thành Phật. Nếu địa ngục không người thì chúng sinh trong lục đạo đều vãng sinh Cực lạc sao ?

-Địa ngục chỉ là một trong lục đạo, còn 5 đạo nữa. Ra khỏi địa ngục, chưa chắc chúng sinh sẽ về Cực lạc.

293- Lịch sử có ký tải Phật Thích Ca, sao không ký tải Phật A Di Đà ?

-Mỗi quốc gia có một cuốn sử, chúng ta căn cứ vào đó mà biết các việc xảy ra. Trung Quốc là nước cổ nhất, có lịch sử 4 ngàn năm. Phật Thích Ca xuất

hiện đến nay hơn 2500 năm. Phật A Di Đà tu 10 kiếp mới thành Phật thì ở cuốn sử nào ?

294- Mỗi ngày đều niệm Chú Đại bi, chú vãng sinh, công đức bảo sơn chú, chú Lăng Nghiêm, Diên mạng Địa Tạng chú, A Di Đà kinh, Phẩm Phổ Môn, Tâm Kinh, lâm chung có được vãng sinh không ?

-Không cần phải tụng nhiều kinh và chú như thế, chỉ cần niệm Lục tự Di Đà và chú Vãng sinh là đủ.

295- Mỗi ngày niệm Phật 200 tiếng, tụng kinh A Di Đà, Chú Đại bi, Tâm kinh. Khi làm việc lúc rảnh thì niệm Phật, có được vãng sinh không ?

-Chỉ cần thành tâm nhất định thành công.

296- Không quy y Phật giáo, thực hành 8 đức, không phạm thập ác, có được vãng sinh không ?

-Những người như vậy chỉ sinh ở cõi trời.

297- Nghe lão sư giảng ao sen có sen xanh, sen vàng, sen đỏ, khi về nằm mộng thấy sen xanh, đó là duyên có gì ?

-Đó là chủng tử thanh tịnh khởi dậy.

298- Chỉ niệm Phật, không tu 10 thiện của Thân, Khẩu, Ý có được không ?

-Niệm Phật là chính hạnh, tu tam nghiệp là trợ hạnh. Nên tu cả 2. Nhưng bỏ tất cả xuống nhất tâm bất loạn thì không cần.

299- Mọi pháp đều do duyên tu tập, đều là vô thường, cõi Cực lạc cũng không, vậy tại sao người vãng sinh cứ ở mãi cõi Cực lạc ?

-Chúng sinh vì mê nên có vọng tâm : Thành, Trụ, Hoại, Không. Ở Cực lạc là do chân tâm của Phật A Di Đà hiển hiện nên không có tiêu diệt.

300- Phật nói : Chúng sinh ở cõi Ta bà là khổ, về Cực lạc là vui. Vậy tại sao chúng sinh cứ lấy khổ bỏ vui ?

-Chúng sinh ham ngũ dục nên lấy khổ làm vui. Tập quán lâu đời khó mà bỏ được, nên Phật dạy Cực lạc là vui cũng khó mà tin.

301- Thiên bảo phải trừ tướng, nhưng Tịnh độ lại chấp tướng mà vào. Lúc nào mới thích nghi để phá tướng ?

-Người sơ học không hiểu hữu tướng, vô tướng. Người niệm Phật hoặc chấp có hoặc chấp không. Có cũng bỏ mà không cũng phải bỏ. Nhưng không biết rằng chân không và diệu hữu chẳng lìa nhau, nếu gặp cảnh phi hữu, phi không, thì bỏ cái gì ? Chỉ cần chuyên niệm Phật để được giải thoát.

302- Niệm Phật nếu không phát lòng từ bi hỷ xả thì không được vãng sinh có phải không ?

-Niệm Phật là pháp Đại Thừa, phát Bồ đề tâm là nhân nên có nhân thì ắt có quả.

303- Chính tín niệm Phật, niệm liên tục, nhưng phạm ngũ giới, 10 ác cố ý có được vãng sinh không ?

-Khi phạm giới, niệm không tương tục sao vãng sinh được.

304- Niệm kinh A Di Đà rồi có nên niệm chú không? Niệm chú có công dụng gì ?

-Nếu là chú Vãng sinh thì nên niệm. Còn chú có linh nghiệm thì phải xem tâm có thành không ?

305- Những người làm thiện, bố thí, kính Phật, kính thần, không niệm Phật có được vãng sinh không ?

-Không niệm Phật là nhân thì làm sao có quả là vãng sinh được.

306- Lễ Phật, lễ Thần, nghe Phật pháp, niệm Phật cái nào được công đức nhất ?

-Niệm Phật.

307- Niệm Phật cầu thấy Phật há chẳng trái với câu : “Nếu lấy sắc thấy ta là người hành tà đạo không thể thấy Như Lai”, chẳng là trái ngược sao ?

-Câu nói đó là của Thiên tông. Thiên tông là “minh tâm kiến tánh”; kiến tâm tánh là kiến Phật tâm vô tướng, nếu thấy tướng là tà kiến. Phật có 3 thân, 4 độ, pháp thân là thường tịch quang độ, cũng là cảnh vô tướng. Thiên và Tịnh giống nhau.

308- Phật không nói lời giả, cảnh Cực lạc trang nghiêm là thực hay là ngụ ngôn giống như tượng tượng ?

-Ông đã không nghi lời Phật là giả, sao lại nghi Cực lạc là giả ? Vạn pháp đều do tâm. Lời Phật là thực, không phải là ngụ ngôn.

309- Khi Phật nói kinh A Di Đà, Văn Thù, Di Lặc đều đến nghe, họ mang thân gì ? Chúng sinh có thấy không ?

-Phật, Bồ tát, người trời tùy chúng sinh mà có bất đồng tướng. Thí dụ hồ nước người trời thấy là pha ly, người phàm thấy là nước, rồng cá thấy là mây khói, ngã quỷ thấy là hầm lửa; chỉ người đã mở thiên nhãn mới thấy.

310- Nghe nói ngoài trời có trời có phải là chỉ Tây phương ? Ngoài đất có đất có phải là chỉ địa ngục ?

-Chỉ thế giới vô cùng, vô tận không phải chỉ là Tây phương và địa ngục.

311- Người nhà làm nghề sát sinh, nay niệm Phật nhưng không đổi nghề, lâm chung có được về Tây phương không ? Có ảnh hưởng gì đến gia tộc không ?

-Nên khuyên dần dần, nếu không được thì thay ông ta sám hối, nếu không sát sinh nữa thì không trở ngại gì mà không vãng sinh. Còn nếu không thì người nào làm việc người ấy chịu.

312- Tôi vừa nhập ngoại đạo thề nếu phản đạo thì ngũ tội phân thân. Nay mới thấy Phật pháp là chân lý muốn quy y lại sợ phản lại lời thề, đó có phải là báo ứng không ?

-Biết sai thì sửa, lời thề lúc trước là tà, nếu không bỏ thì càng ngày càng lún sâu.

313- Nghiệp chướng của người đời rất nặng, vãng sinh về Cực lạc, nghiệp cũ có tái phát không ?

-Cực lạc chỉ có tĩn nghiệp, nghiệp cũ dần dần tiêu trừ.

314- Kinh Vô lượng thọ nói : “Tu một ngày ở cõi Ta bà bằng 100 năm ở Cực lạc”, vậy hà tất phải cầu vãng sinh .

-Cực lạc không bị luân hồi, Ta bà bị.

315- Vô Tận Ý bồ tát bạch Phật : Con hiện đang cúng dường Bồ tát Quán Thế Âm châu báu đáng giá cả trăm ngàn lượng hoàng kim. Tôi có nghi vấn Bồ tát không kể vật ngã sao còn kể giá trị vật cúng dường.

-Đây là thuận theo người đời mà nói Phật pháp rất quý.

316- Kinh A Di Đà nói : Cực lạc có 9 phẩm là có 9 loại chúng sinh hay là Cực lạc có 9 phẩm vị ?

-Hoa sen nở, có người khai ngộ chậm có người nhanh nên có 9 phẩm vị.

317- Ở Cực lạc thế giới cầu y được y, cầu thực được thực, vậy ở Cực lạc còn nhu cầu thì đâu có thể gọi là Cực lạc ?

-Đây là sơ cơ không hiểu giải trừ y, thực. Tây phương chỉ thị giải trừ tướng.

318- Đức Thích Ca Mâu Ni phải 6 năm tu khổ hạnh, sao bà Vi Đề Hy và 500 tỷ nữ nghe Phật thuyết pháp mà thấy liền thế giới Cực lạc và Tây phương Tam Thánh ?

-Do Phật thân thông gia trì.

319- Người tại gia hay xuất gia, khi gặp nhau đều chào nhau A Di Đà Phật, có phải là thể tục hóa hay còn có ý nghĩa gì khác ?

-Niệm Phật một câu trừ hết 80 ức kiếp tai nạn, do đó khi gặp nhau niệm Phật là gieo một chủng tử tốt vào A Lại Da Thức.

320- Thế nào là truy đỉnh niệm Phật ?

-Truy là đuổi theo, đỉnh là đầu, nghĩa là cuối câu này tiếp đầu câu sau.

321- Sau khi chết, nếu được Phật tiếp dẫn tại sao 8 tiếng sau mới được rời cơ thể?

-Rời xác lúc nào ai biết ? Do đó là đề đề phòng.

322- Mất ngủ dùng biện pháp nào ?

-Nằm nghiêng về phía phải, nhắm mắt, buông bỏ mọi tạp niệm, niệm thâm lục tự A Di Đà Phật rõ ràng sẽ ngủ ngay.

323- Vì sao gọi Cực lạc thế giới là Liên bang ?

-Mỗi nước đều có quốc hoa, như Trung Hoa là hoa mai, Nhật Bản là hoa anh đào, Cực lạc là hoa sen.

324- Nên niệm dài hay ngắn và niệm bao nhiêu lần ?

-Dài hay ngắn đều không nên, chỉ như con suối nhỏ chảy róc rách. Niệm số tùy ý, 100 lần hoặc 1000 lần.

325- Vì sao chúng sinh ở Cực lạc thế giới mỗi buổi sáng sớm đều cúng dường hoa tươi cho 10 vạn ức Phật ở các thế giới khác ?

-Cúng Phật để tích công đức, nghe pháp mở trí tuệ. Công đức và trí tuệ không thành tựu sao thành Phật được.

326- Niệm Phật và niệm chú vãng sinh có phân biệt không ?

-Không, nhưng tâm chung nên niệm Phật.

327- Lâm chung, chính niệm ở tâm là Phật tiếp dẫn thật hay tự tâm Phật ?

-Là Phật A Di Đà tiếp dẫn, sao nghi ngờ ? Cha mẹ tôi ở xa, trong lòng tôi tưởng nhớ. Bỗng cha mẹ đến thăm. Xin hỏi cha mẹ ở trong tâm có phải là cha mẹ ngoài đời không ?

328- Người niệm Phật không làm tròn nhiệm vụ, lâm chung có được vãng sinh không ?

-Có phải là cầu vãng sinh để rũ trách nhiệm không ? Không được.

329- 10 phương 3 đời Phật A Di Đà là nhất. Phật có địa vị bằng nhau sao nói đẳng cấp ?

-Tuy địa vị như nhau, nhưng trí tuệ và quyền nghi thì khác.

330- Người tạo nghiệp cứ niệm Phật là hết tội, có phải là trái với lý nhân quả không ? Như thế ai còn làm thiện nữa ?

-Niệm thiện hay ác đều thành chủng tử gieo ở thức thứ 8. Khi gặp ngoại duyên sẽ kết quả. Người vãng sinh sẽ mang theo nghiệp ác. Nhưng niệm Phật sẽ ngăn ngoại duyên khiến nghiệp ác không kết quả. Đừng coi niệm Phật như là một lá bùa hộ thân, sao được vãng sinh.

331- Người làm ác lúc lâm chung chỉ niệm Phật 10 lần là được vãng sinh, vậy thì cứ làm ác, lúc lâm chung niệm 10 lần là được rồi, cần gì phải trọn đời khổ tu.

-Người làm ác lúc lâm chung niệm 10 lần Phật hiệu là được vãng sinh là do kiếp trước họ đã làm một điều thiện lớn lắm nên mới hết lòng niệm được 10 lần. Ông đừng coi thường 2 chữ hết lòng này. Không cố gắng sức cây bừa, sao gặt được lúa tốt ?

332- Lúc đầu niệm 6 chữ sau đổi thành 4 chữ, vì sao ?

-Niệm 6 chữ thì chậm, niệm 4 chữ thì nhanh.

333- Xong công khóa, tôi cầu chuyện đời. Nằm mộng thấy lão sư bảo nên cầu thọ mạng, không hiểu là thọ mạng ở cõi đời này hay ở cõi Cực lạc ?

-Mộng không nhất thiết là thực, không đủ căn cứ. Đây là chỉ cầu thọ mạng ở Cực lạc không phải ở cõi đời này.

334- Niệm Phật và nghiên cứu Phật lý quan hệ thế nào ?

-Phát Bồ đề tâm là chính nhân, niệm Phật là cầu Phật đạo, nghiên cứu Phật lý để rõ Phật đạo, giáo hóa độ chúng, 3 nội dung này đều là Bồ đề tâm, đều phải tôn trọng.

335- Nếu cầu nam được nam giới, cầu nữ được nữ đẹp, nhưng Tịnh độ là cầu vãng sinh về Tây phương cơ mà ?

-Có chúng sinh chỉ cầu phước, nên Bồ tát Quán Thế Âm cũng tùy theo thế tục, nhưng cuối cùng cũng dắt chúng sinh khỏi luân hồi.

336- Chúng tôi ngu phu, ngu phụ biết Tịnh độ có 3 kinh nhưng không có thì giờ chỉ tụng kinh A Di Đà và niệm Phật, lúc lâm chung có được vãng sinh không ?

-Tịnh độ có 3 kinh :

1/Vô lượng thọ dạy 6 độ vạn hạnh.

2/Quán vô lượng thọ : dạy pháp quán.

3/A Di Đà kinh : dạy nhất tâm niệm Phật.

Tu niệm Phật cần nhất là chuyên cần, nhất định vãng sinh.

337- Niệm Phật có nên quán tưởng ?

-Đây là 2 pháp khác nhau, cổ nhân có lúc đã hợp 2 làm 1, sau đó lại tách rời. Niệm chỉ niệm, quán chỉ quán.

338- Niệm Phật nhưng nghi chưa dứt lòng tin không kiên cố. Nếu được vãng sinh không biết Phật có tiếp dẫn không ?

-Có, nhưng ở phẩm vị thấp.

339- Niệm Phật và quán tưởng, như quả thấy Phật là được định phải không ?

-Đúng.

340- Người ở Cực lạc, còn có diện mạo, tất có 4 đại hòa hợp, sao có thể trường thọ ?

-Đầu thai do thần thức phân làm : thai sinh, noãn sinh, thấp sinh và hóa sinh. Người vãng sinh do Liên hoa hóa sinh. Thân này dần dần chuyển từ mê thành ngộ, chứng được đại viên cảnh trí, là Niết bàn không sinh, không diệt.

341- Đức Thích Ca Mâu Ni chưa xuất thế, chúng sinh có vãng sinh về Cực lạc không ?

-Không, khi kinh sách chưa bị tiêu diệt thì còn vãng sinh.

342- Kinh A Di Đà nói : Phật A Di Đà hiện đang thuyết pháp có phải khi niệm đến minh tĩnh rồi quán tưởng là nghe thấy Phật thuyết pháp không ?

-Kinh không bảo quán tưởng mà chỉ bảo Phật A Di Đà đang nói pháp.

343- Khi niệm Phật bỏ tất cả xuống, một tâm không loạn thì được thần thông phải không ?

-Không nhất định, đó không phải là mục đích của niệm Phật.

344- Sản phụ niệm Phật nhân bệnh mà chết có được vãng sinh không ?

-Phật không phải vì sản phụ ô uế mà không tiếp dẫn, niệm Phật là ở tâm. Người bình thường cũng là túi da ô uế, có 9 lỗ hồng vậy.

345- Người niệm Phật mong vãng sinh, nhưng không có lòng cứu độ là tự tư, trái với Phật dạy có phải không ?

-Đúng, hạng người này dù có được vãng sinh sẽ ở vào phẩm vị rất thấp.

346- Những người niệm Phật thì vãng sinh Tây phương, nhưng những người niệm danh hiệu Phật khác có vãng sinh Tây phương không ?

-Trông dưa được dưa,, không được đậu.

347- Nghiệp chúng sinh rất nặng, sao pháp niệm Phật dễ học, Phật còn dạy các pháp tu khác làm gì ?

-Vì chúng sinh có căn cơ khác nhau .

348- Trong 10 phương, 3 đời Phật A Di Đà là nguyện lực đệ nhất, vậy Thế Tụ Tại Phật thọ ký A Di Đà lại kém sao ?

-Nguyện lực vô hạn, đệ tử hơn thầy là lẽ bình thường.

349- Niệm Phật phải bỏ mọi sự xuống, trong đó có cả nguyện ?

-Nếu bỏ nguyện làm sao vãng sinh.

350- Niệm Phật to tiếng và thầm niệm có sai biệt không ?

-Tùy người lựa chọn theo tình trạng sức khỏe.

351- Bình thường niệm Phật có hằng tâm (tâm không biến đổi), nhưng khi lâm chung không niệm được vì tâm bị hôn mê, lại không có trợ niệm có được vãng sinh không ?

-Nếu không niệm được thì không thể vãng sinh, do đó cần có trợ niệm.

352- Di Lặc bồ tát là A Di Đà đệ tử sao không ở cõi Cực lạc mà ở cõi trời Đâu Xuất ?

-Vì được Phật Thích Ca thọ ký.

353- Văn Thù, Phổ Hiền, Mã Minh, Long Thọ đều là đẳng giác tùy ý lại vãng 10 phương thế giới, vì sao đều muốn vãng sinh cõi Cực lạc ?

-Là để khuyến hóa chúng sinh.

354- Người tu các pháp khác không được quả vị nào có được vãng sinh không ?

-Vãng sinh là độc đặc của Tịnh độ, không gieo hạt sao có quả ?

355- Người tu Thiền không cần vãng sinh, đắc quả vị rồi về đâu ?

-Nếu đắc vô sinh quả vị thì không đi, không đến, hoặc tùy ý lại vãng tới một thế giới nào đó.

356- Niệm Phật đắc tam muội nhưng khi lâm chung gặp ác duyên không niệm Phật được, có vãng sinh không ?

-Chưa chắc được vãng sinh, và sẽ sinh về cõi trời.

357- Súc sinh có thể niệm Phật vãng sinh không ?

-Có, vẹt vì nó nói được tiếng người, tính tình linh mẫn, tiền kiếp thiện căn thâm hậu, kiếp này lại gặp thiện duyên.

358- Thấy súc sinh bị giết, niệm chú Đại bi có ích không ?

-Có, vì lòng từ bi đã gieo chủng tử tốt trong thức thứ 8.

359- Hộ niệm mỗi bên mấy người ?

-2 bên : mỗi bên 2 người, nếu nhiều người thì mỗi bên 4 người, nhiều quá không tốt vì hỗn loạn.

360- Hộ niệm có dùng pháp khí không ?

-Có, dùng khánh hay mõ. Có đại đức thấy tiếng khánh nhẹ hơn mõ nên ưa dùng khánh hơn mõ. Nhưng tùy người bệnh thích mõ thì dùng cả 2.

361- Chỉ niệm Phật không thôi, không làm gì cả, kể cả hồi hướng có được vãng sinh không ?

-Muốn vãng sinh phải có đủ Tín, Nguyện, Hạnh. Hồi hướng thuộc về nguyện. Không có nguyện thì không được vãng sinh.

362- Trợ niệm lúc sắp mất hay sau khi mất ?

-Lúc sắp mất và liên tục niệm 24 giờ sau khi mất vì không biết thần thức rời thân lúc nào.

363- Đang hộ niệm bên người xảy ra tai nạn, phải làm sao ?

-Cứ tiếp tục nếu không có gì trở ngại, nếu có thì ngưng.

364- Người ngoại đạo hay không tin Phật, hộ niệm có ích lợi gì không ?

-Nếu niệm chỉ là siêu độ, gia nhân tốt mà thôi.

365- Liễu sinh thoát tử, một đời thành tựu chỉ có một đường niệm Phật sao ?

-Thiên, Mật đều một đời thành tựu nhưng khó tu.

366- Niệm số, nghe rõ có phải là nhất tâm chẳng loạn không ?

-Đúng, nhưng phải không khởi một niệm nào khác.

367- Không quy y tam bảo, nhưng niệm Phật có hiệu quả không ?

-Có, quy y tam bảo chỉ là hình thức, nhưng nếu có điều kiện thì nên làm.

368- Niệm Phật có phải chuẩn bị gì không ?

-Không, chỉ cần tâm thanh tịnh.

369- Niệm Phật kết ấn ra sao ?

-Kết định ấn. Tay phải để trên tay trái, lòng bàn tay mở rộng, ngón tay cái chạm nhau, đặt dưới bụng.

370- Đa Phật thất là để chỉ Tĩnh, niệm Phật thì tâm phải tĩnh nên mặc niệm hay không niệm gì cả ?

-Chỉ tĩnh là chỉ mồm không niệm mà mặc niệm.

371- Tịnh độ có đời nghiệp vãng sinh, như vậy Tịnh độ không tịnh, bao giờ thì bị hủy diệt ?

-Ở Tịnh độ chỉ có tĩnh niệm, nên nghiệp ác dần dần bị tiêu diệt.

372- Học Phật bị người cười, không khởi khởi lòng sân hận, biết là không đúng, nhưng công phu chưa tới, phải làm sao ?

-Phải hành Bồ tát đạo, chịu nhịn nhục, khởi lòng từ bi chỉ niệm Phật.

373- Niệm Phật lúc lâm chung gập chướng ngại thì không được vãng sinh, thì có phí công tu không ? Theo kinh thì A Di Đà Phật thân đến tiếp dẫn, chẳng thà sư trưởng và thân hữu đến đón có hơn không ?

-A Di Đà Phật đại từ bi, đại thần thông không bằng sư trưởng và thân hữu sao ?

374- Vãng sinh cả nhà không khóc, nhất tâm niệm Phật. Sau đó thì tụng kinh gì tốt nhất cho sự vãng sinh ?

-Chỉ niệm lục tự Di Đà, chú vãng sinh, kinh A Di Đà có thể tụng Tỳ Lô Giá Na Phật đại quang minh quán đỉnh chân ngôn.

375- Sáng chiều công khóa, vì bận rộn nên không ăn chay được, nhưng ăn tịnh nhục, có trở ngại gì vãng sinh không ?

-Không, nhưng nên ăn chay.

376- Tịnh độ là niệm Phật, Mật giáo là niệm chú. Vậy niệm Phật và niệm chú là Tĩnh Mật song tu phải không ?

-Cứ theo pháp mà làm, chỉ tu một thứ mới được chuyên nhất.

377- Tịnh độ chuyên niệm Phật, nếu lại niệm chú có phải là phá tĩnh không ?

- Chú có nhiều loại, nếu niệm chú vãng sinh thì được, nhưng nếu đọc chú khác thì sẽ có ảnh hưởng không tốt.

378- Niệm A Di Đà Phật sao bao hàm 8 vạn 4 ngàn pháp môn ?

-Phật học bao hàm : kinh điển, chú ngữ, Phật hiệu. A là mẫu tự, không có mẫu tự thì làm sao có chữ viết mà có kinh sách ? Chú là mật ngữ, A Di Đà là mật ngữ, trừ tai, tăng ích, hàng phục. Phật hiệu có nhiều, nhưng có câu nói 10 phương 3 đời Phật, A Di Đà là nhất. Vì vậy, niệm Phật A Di Đà là niệm ức Phật. Niệm Phật là chỉ quán. Ngoài chẳng lìa cảnh mà cảnh tự lìa. Nội chẳng loạn mà loạn tự ngừng. Niệm đến nhất tâm bất loạn thì được triệt để giải thoát. Do đó một câu niệm Phật bao gồm 8 vạn 4 ngàn pháp môn.

379- A Di Đà Phật thọ lượng vô hạn, sao có Quán Thế Âm kế thừa ?

-Sau Quán Thế Âm là Đại Thế Chí, đó là tân, cứ thay nhau chủ trì, có quan hệ gì đến thọ mạng ?

380- Niệm Phật mà bái thần có trở ngại vãng sinh không ?

-Người sơ cơ, chủng tử Phật chưa sinh căn, mà chủng tử thần đã vào, tự nhiên là có trở ngại.

381- Các tĩnh thổ khác có khỏi luân hồi, có thành Phật không ?

-Không nghe kinh nói các tĩnh thổ khác không bị luân hồi, nhưng có thành Phật.

382- Vãng sinh thì không được ăn thịt sao ?

-Vãng sinh cần Tín, Nguyện, Hạnh. Có chánh hạnh là có tuệ, có trợ hạnh là phúc. Có phúc mà không có tuệ. không vãng sinh được. Có tuệ mà không có đức lúc lâm chung gặp trở ngại. Không ăn thịt là có phúc. Không ăn chay được thì ăn tịnh nhục, nhưng ăn chay thì tốt hơn.

383- Hạ hạ phẩm so với phàm phu khác gì nhau ? Phật sao không từ bi giảng pháp cho hạ hạ phẩm ?

-Phàm phu bị luân hồi còn hạ hạ phẩm thì không. Họ là những người phạm 5 nghịch, 10 ác, trái với Phật, nghiệp chướng nặng nề, không phải là Phật không từ bi. Họ phải đợi sen nở mới thấy Phật, nghe pháp.

384- Niệm Phật quán tượng phải có tranh vẽ sao ?

-Không có tranh hoặc tượng thì quán cái gì ?

385- Vãng sinh Tịnh độ phải vào cõi Ta bà độ sinh sao ?

-Tịnh độ là pháp môn Đại thừa, cần phát Bồ đề tâm, đều quay lại cõi Ta bà độ sinh.

386- Niệm Phật cần nhiều hay ít mà chuyên nhất ?

-Cần chuyên nhất, lúc mới thì ít, nhưng sau thì nhiều, không phân biệt nữa, lúc ăn ngủ đều niệm.

387- Hoằng Nhât đại sư khuyên người lão thực niệm Phật là ý gì ?

-Tin Phật chẳng nghi, không dối pháp, không tham cầu, chỉ một lòng là tự thành công.

389- Niệm Phật và xướng Phật khác nhau thế nào ?

-Cùng đặc định, nhưng niệm Phật thì được nhiều hơn.

390- Người người đều niệm Phật vãng sinh, Phật A Di Đà bạn rợn biết là bao ?

-Pháp thân Phật A Di Đà ở khắp pháp giới.

391- Niệm Phật có nên quán tượng không ?

-Niệm Phật nếu quán được thì rất tốt bằng không chỉ niệm là đủ.

392- Quán tượng Phật càng lớn càng tốt sao ?

-Dĩ nhiên, to một xích, một trượng, núi Tu Di, bốn bể, từ bé đến lớn.

393- Ngày đêm chỉ niệm 10 lần có vãng sinh không ?

-10 là cho những người bạn rợn, nên trong tâm có Phật mọi lúc thành tập quán thì nhất định vãng sinh.

394- Phật nói Tây phương Cực lạc là phương tiện thiện xảo có phải không ?

-Vừa quyền, vừa thực.

395- Niệm to thấy Phật to, niệm nhỏ thấy Phật nhỏ, có đúng không ?
 -Mỗi cách có ưu điểm riêng.

396- Ấn Quang nói : Niệm Phật có nhiều cách như truy đỉnh, niệm to, niệm nhỏ, tùy theo hơi thở . . . hãy chọn một pháp thích hợp. Tùy theo trạng thái tinh thần không nên chấp vào một pháp mà bị bệnh. Thế nào là truy đỉnh, tùy tức, thính tỉnh ?

-Truy đỉnh (xem câu 320), tùy tức là niệm Phật theo hơi thở, có khi hít vào niệm Phật, thở ra không, có khi thở ra niệm, hít vào không. Có khi hít vào, thở ra đều niệm. Thính tỉnh : miệng niệm, tai nghe, hoặc tâm niệm tâm nghe.

397- Tôi ở Đại lục, huynh đệ, tử muội đều quy y Ấn Quang, đến Đài Loan không biết quy y ai ?

-Quy y tam bảo không như bái sư ở thế gian. Thí dụ bái thầy A thì là đệ tử của thầy A, đối với B không liên quan gì. Nhưng quy y tam bảo thì khác, quy y 10 phương 3 đời Phật, pháp, tăng bình đẳng . . . . Vì vậy thích thân cận vị tăng nào thì cứ thân cận.

398- Lành chúng niệm Phật có thể dùng máy thay người không ?

-Không, nếu là hộ niệm thì được vì người nghe không biết được là tiếng phát ra là từ máy hay người, còn bình thường thì người nghe phân biệt được. Ngoài thanh âm còn có uy nghi, người nghe giảm đi sự tôn trọng.

399- Niệm Phật tới mức không tịch ngay cả Phật hiện cũng không niệm được đó là cảnh giới gì ?

-Đó là cảnh giới tối cao, không có niệm phiền não.

400- Kệ niệm Phật hồi hương nói : “Nguyện công đức này trang nghiêm Tịnh độ. Trên báo bốn trọng ân, dưới qua ba đường khổ, tất phát Bồ đề tâm, cùng sinh Cực lạc quốc.” Lại nói : “Nguyện sinh về Tịnh độ chín phẩm hoa

sen là bố mẹ. Hoa nở thấy Phật ngộ vô sinh, không lùi bước.” Câu nói nào là tốt nhất ?

-Cả 2 đều tốt, nên niệm cả 2.

401- Kinh Vô lượng thọ nói : “Giả sử trong Cực lạc quốc có người mạng chung đọa lạc vào 3 ác đạo thì tôi nguyện không thành Phật.” Ở Cực lạc quốc thọ mạng vô tận, sao có chết được ?

-Đây là nói đã vãng sinh lại quay về cõi Ta bà để độ chúng sinh. Tuy thân ở cõi Ta bà phải chịu sinh, lão, bệnh, khổ của người cõi Ta bà nhưng tâm ở cõi Cực lạc.

402- Thiên Đạo là hóa thân của Đức Phật A Di Đà, dạy người chuyên niệm Phật hiệu là được vãng sinh. Nếu kiên tu thì 100 người thì chưa chắc được 1, 2 người. Kiên tu chỉ pháp nào vậy ?

-Phật giáo tuy có 10 tông, quy nạp lại phân loại thành 2 là nghiêm giáo và Hành trì. Thiên và Mật là hành trì. Kiên tu là niệm Phật và Thiên, Niệm Phật và Mật.

403- Tu Tịnh độ cho phép đởi nghiệp vãng sinh, trước khi quy y, thì làm ác thuộc cự nghiệp, sau khi quy y làm ác thuộc tân nghiệp, mọi nghiệp đều được mang theo có phải không ?

-Ở đây vừa làm thiện vừa làm ác, ta có 2 trường hợp :

1/ Ác thắng thiện thì ta có 3 đường ác để luân hồi.

2/ Thiện thắng ác thì được vãng sinh, nếu không mang theo nghiệp thì để ở đâu ?

404- 10 phương có 3 ngàn thế giới, Cực lạc có vậy không ?

-Kinh nói Cực lạc có vô lượng Phật, do đó Cực lạc cũng không ngoại lệ.

405- Niệm Phật là niệm tâm, kính Phật kính thần là tỏ ý kính. Phật, thần không phải lúc nào cũng ở trước tượng ở chùa, ở miếu sao ? Có người xếp đặt vài hôm lại tụ họp tụng kinh gõ mõ có tiêu tai không ?

-Phật có pháp thân ở khắp pháp giới, thần không có không có pháp thân chỉ ở một chỗ nhất định như miếu chẳng hạn. Sao so sánh được ? Tĩnh niệm cần tương tục, chân thành không nệ hình thức thì sẽ được tiêu tai, nếu bị trói buộc bởi thế gian thì ngược lại.

406- Niệm Phật ăn thua lúc lâm chung khởi niệm gì ? Triệt Ngô thiên sư thì nói : “Bình thường ta phải xét tâm khởi niệm gì hợp với pháp giới nào, lúc lâm chung sẽ về pháp giới ấy. Câu nói trên có mâu thuẫn không ?

-Không. Lúc lâm chung khởi niệm là niệm tập quán lúc bình thời.

407- Kinh Quán vô lượng thọ nói : “Những người thượng phẩm vãng sinh, sau khi hoa sen nở thì thấy Phật, trung phẩm và hạ phẩm phải chờ hoa sen nở rất lâu, có khi tới 12 đại kiếp hoa sen mới nở để thấy Phật. Tại sao Kinh A Di Đà lại nói :”Những người vãng sinh có thể nghe pháp âm của chim chóc, lại có thể dùng diệu hoa cúng Phật ở các thế giới khác ? Sen nở kiến Phật là thánh nhân sao còn phàm thánh cùng ở ?

-Kinh A Di Đà nói giản lược, Quán vô lượng thọ kinh nói rõ ràng hơn, là cùng chứ không khác. Tỷ như thượng phẩm sau 7 ngày thì chứng quả vị vô thượng chính đẳng chính giác, hạ phẩm sau 12 tiểu kiếp chứng Sơ địa bồ tát. Trước khi chứng quả thì là phàm phu. Do đó có khái niệm phàm thánh đồng cư.

408- Dưới lầu mở sòng bài, mở phạn điểm, trên gác là Phật đường có tổn hại người niệm Phật không ?

-Người mới học khó mà lìa tướng, lìa khỏi chỗ ở là tốt nhất, nếu không lìa được thì một lòng niệm Phật chẳng có trở ngại hay tổn hại gì.

409- Kinh A Di Đà Phật nói : “Tôi nay tập Phở Hiền đức”. Phở Hiền này có phải là Bồ tát Phở Hiền không ?

-A Di Đà là Chuyển Luân Vương, con thứ 8 của ông là Mãn Đồ, Bảo Tạng Vương đã phát nguyện Phật này sẽ có tên là Phở Hiền.

410- Sáng tối niệm Phật, không ăn chay nhưng ăn tĩnh nhục có trở ngại gì cho việc tu Tịnh độ không ?

-Niệm Phật phải kiên trì, nếu không có thời gian thì dùng tán niệm. Ăn tĩnh nhục cũng được, nhưng ăn chay trường thì tốt hơn.

411- Thiên chủ trương lìa ngôn ngữ, niệm Phật phải xúc miệng 3 ngày hoàn toàn trái với Tịnh độ. Ai đúng đây ?

-Thiên, Tịnh đều là pháp môn Đại thừa, nhập thủ tuy có khác, nhưng ý nghĩa thì đồng.

412- Người vãng sinh coi hoa sen là bố mẹ, còn người tu các pháp khác thì sao ?

-Khi vãng sinh thân thức gá vào hoa sen, sau khi giác ngộ thành Phật vô sinh tử. Do đó vãng sinh và thành Phật là 2 giai đoạn. Người tu các pháp khác sau khi đoạn hoặc kiến tánh thành Phật há phải y cứ vào đâu ?

413- Niệm Phật quán tưởng thấy Phật có tương đồng với Quán kinh không ?

-Đúng.

414- Chỉ niệm Phật không học ca tán có được không ?

-Được, tán chỉ là hình thức, niệm Phật mới là chính.

415- Vãng sinh Tây phương dĩ nhiên là hóa sinh, dùng tay sờ là có dạng sao ?

-Kinh nói tắm gội nước bát công đức, dùng hoa cúng Phật, lại không có hình thể sao ? Sờ có cảm giác như mộng, nhưng là ý tưởng, rất thật.

416- Người niệm Phật nhờ nguyện lực của Phật A Di Đà mà vãng sinh Tây phương, nếu niệm tên mình có vãng sinh không ?

-Phật A Di Đà nhân Pháp Tạng từ kheo hỏi mới tuyển chọn chỉ ra 260 ức Phật Tịnh độ. Xin hỏi Tịnh độ của ông ở đâu ? Nếu ông niệm tên ông thì trái với A Di Đà, còn mong về Cực lạc làm chi ?

417- Người niệm Phật còn nghi thì 500 năm sau mới thấy Phật. Nếu ngay đó giác ngộ thì có thấy Phật không ?

-500 năm là một thời gian dài, nếu như khai ngộ thì sen nở thấy Phật ngay lúc đó.

418- Kinh Vạn Phật Danh nói : “10 kiếp cõi Ta bà bằng 10 ngày cõi Cực lạc. Vậy Cực lạc cho đến nay được mấy ngày ?

-Cõi Cực lạc không có mặt trời, mặt trăng, lại không có kiếp số nên không biết là bao nhiêu ngày.

419- Địa Tạng bồ tát độ chúng sinh về Cực lạc, có độ chúng sinh về Tịnh độ nào khác không ?

-Tùy theo nguyện vọng của chúng sinh, không chỉ hạn chế ở Cực lạc.

420- Vãng sinh Tây phương nhất định là do hoa sen sinh, còn được vãng sinh về cõi Tịnh độ khác có cùng do hoa sen sinh không ?

-Ở cõi Ta bà của Đức Phật Thích Ca là thai sinh, cứ thế suy ra mỗi Tịnh độ mỗi khác.

421- Ở Ta bà thế giới có ranh giới, ở thế giới Cực lạc có không ?

-Có phàm, thánh nhưng do tập quán mà phương tiện.

422- Vãng sinh Tây phương có phải là sau khi chết không ?

-Nhục thể chết rồi thì thần thức mới vãng sinh.

423- Khi lâm chung, niệm Phật hiệu Phật đến đón, ngừng hay tiếp tục niệm ?

-Cứ tiếp tục niệm, thấy Phật là có cảm ứng, nếu không niệm thì sẽ có trở ngại vãng sinh, vì không niệm là không muốn vãng sinh sao ?

424- Vãng sinh là thoát khỏi vòng luân hồi, sao còn nói ở Cực lạc có người, trời ?

-Không có luân hồi, nhưng có biến dịch, thân chưa chứng quả, sẽ có cao, thấp nên nói có người, trời. Nhưng người ở đây không có nghĩa như ở cõi Ta bà.

425- Chúng ta đối với vãng sinh không nghi ngờ gì, nhưng sao kinh nói là pháp khó tin ?

-Nhiều người không tin, phải giải thích mới tin. Tịnh độ ngay đến quả vị Bồ tát cũng không biết, nên khó tin. Chúng ta vì hàng ngày đọc nhiều kinh điển nên mới tin.

426- Xử lý niệm Phật và công tác sao cho không mâu thuẫn ?

-Pháp niệm Phật là Đại thừa tự độ rồi độ tha. Niệm Phật là tự độ, nhưng vì kinh tế phải làm việc kiếm tiền nuôi gia đình là độ tha. Do đó Thiên tông mới nói : “Xách nước là diệu dụng, bữa cửu ấy thần thông.” Làm việc cứ nghĩ là độ tha. Làm hết bốn phận trách nhiệm của mình là được. Độ tha là độ tự kỷ, tất cả chỉ là nhất tâm. Đi, đứng, nằm, ngồi không lìa Tín, Nguyện, Hạnh.

427- Làm sao hết nghiệp để mau vãng sinh ?

-Tuổi thọ và nghiệp không hỗn hợp được. Có khi chết rồi nhưng nghiệp vẫn còn chưa hết. Phải tu cho hết nghiệp.

428- Xin giải thích câu “Vừa mới phát tâm cũng bằng bậc chính giác”

-Người vừa phát tâm chân thành, tha thiết là chân tâm hiển hiện cũng như người chứng quả chính giác.

429- Niệm Phật tam muội có phải là nhất tâm bất loạn không ?

-Có thể giải thích như thế.

430- Thường nghe nói người niệm Phật biết trước ngày mất có đúng không ?

-Công phu chín mùi, tâm chính, ý thành thật thì đắc thần thông, có thể biết trước ngày mất.

431- Đối với đoan tướng trong mộng, đối đãi thế nào ?

-Mộng thấy tam bảo đều là đoan tướng, chẳng nên khoe khoang, một khi chấp trước thì là chấp ma.

432-Niệm Phật có cần âm điệu không ?

-Không, cứ theo Duy ma xướng tụng loạn xướng sao cho đạt nhất tâm là được. Tôi thường niệm là Kim Cương niệm.

433- Đả Phật thất chân chính, có phải nên mời một vị đại đức nhất tâm bất loạn trụ trì ?

Mời được thì tốt rồi, nhưng rất khó, nên mời một người chuyên tu Tịnh, thâm hiểu nghĩa quy là được.

434- Có thể biết trước ngày mất, có phải đã đạt tới nhất tâm bất loạn không ?

-Không nhất định, Ngoại giáo cũng có vậy.

435- Quán Thế Âm là Bồ tát đã thành Phật sao lại là Bồ tát đứng bên Phật A Di Đà ?

-Đứng bên trái Phật A Di Đà để tiếp dẫn chúng sinh cõi Ta bà. Thực tế đã là Phật.

436- Vãng sinh rồi trở lại cõi Ta bà, sau khi chết rồi thì đi đâu ? Nếu tạo ác nghiệp có phải đọa vào 3 đường ác ?

-Được vãng sinh là đã được quả vị Phật, trừ hết kiến tư sẽ không tạo ác nghiệp. Sau khi mất sẽ sinh xứ của ông, có thể sinh trở lại Tây.

437- Nghe nói niệm 30 vạn lần vãng sinh chú sẽ được vãng sinh có phải không ?

-Đó là kinh nghiệm của cổ nhân, sao dối người được ? Dù niệm chú vãng sinh hay niệm Phật cũng cần nhất tâm bất loạn.

438- Người bệnh không thích nghe niệm Phật, có nên cưỡng bức không ?

-Không nên, Phật pháp vô biên, khó độ người vô duyên. Không nên cưỡng bức chỉ làm bệnh nhân càng phiền não, làm việc thiện mà sai .

439- Trợ niệm làm sao có ích cho bệnh nhân ?

-Niệm nhanh, chậm to nhỏ phải hỏi bệnh nhân. Theo cách nào lúc bình thời bệnh nhân thích nhất. Nếu theo ý mình sợ không giúp ích gì cho bệnh nhân cả.

440- Ngồi thiền, niệm Phật bỗng có cảm giác ấm áp xông lên đỉnh đầu. Phải làm sao ?

-Niệm Phật là để trừ các vọng niệm. Đạo gia có pháp vận chuyển tiểu chu thiên, điều tức (điều hòa hơi thở) để khử bệnh, mạnh khỏe. Nếu tập phải có thầy chỉ dẫn, nếu không thì chỉ chuyên tâm niệm Phật, hiện tượng trên liền hết.

441- Phật nói : “Nói niệm Phật 3 ngày mà được nhất tâm bất loạn thì được vãng sinh. Nhưng niệm 7 ngày rồi mà không mất có được vãng sinh không ?

-Nếu được nhất tâm bất loạn thì lập tức được vãng sinh.

442- Tượng Phật có nhiều kiểu khác nhau, nếu quán tưởng thì nhớ những điểm ấn tượng nhất có phải không ?

-Đương nhiên dùng tượng mình thích nhất, và những điểm mình chú ý nhất. Tu thế nào để bất cứ lúc nào tưởng đến là hình ảnh hiện ra ngay trước mắt.

443- Có phải chủ trì Phật thất phải là người xuất gia ?

-Là người xuất gia thì tốt nhất, vì ở chùa miếu có nơi chốn, thời gian đạo hữu v . v . , nếu không được thì tìm một người tại gia cũng được, nhưng phải là người có kinh nghiệm vì tổ chức nếu theo đúng pháp thì có nhiều vấn đề lắm.

444- Khi niệm Phật tâm không để ý, vọng niệm sinh diệt, khi tâm kiểm tra thân hồi lại, tay lần hạt châu, miệng niệm Phật, tai nghe tiếng niệm, mũi ngửi mùi hương thơm, đó có phải là sáu căn thanh tịnh không ?

-Sáu căn đối sáu cảnh tĩnh, nhưng sáu xứ phân phi (lung tung) làm sao được nhất tâm ? Xin coi chương Đại Thế Chí niệm Phật viên thông. Nếu công phu chưa đến, đừng gấp mạo hiểm.

445- Kinh A Di Đà Phật nói : “Phật A Di Đà tu 10 kiếp mới thành Phật.” Vậy trước đó không có Cực lạc Tây phương sao ? Phật Thích Ca sau khi tu a

tăng kỳ kiếp mới thành Phật, sau đó Ngài mới khuyên chúng sinh cõi Ta bà vãng sinh về Cực lạc quốc. Còn các Đức Phật khác thì sao ?

-Trước khi Đức A Di Đà thành đạo thì không có cõi Tịnh độ Tây phương. Các Đức Phật khác cũng sẽ giới thiệu chúng sinh ở cõi Ngài vãng sinh về cõi Tịnh độ Tây phương như Phật Thích Ca.

446- Có pháp sư nói nguyện đời đời kiếp kiếp hoằng pháp lợi sinh, không nguyện vãng sinh về nơi an dưỡng. Tôi thấy lời nguyện này đáng kính phục nhưng pháp sư cũng là người phạm, một khi nhắm mắt cũng chẳng biết là sẽ về đâu, tự lừa mình, lừa người có phải không ?

-Lời nguyện rất hợp với chủ trương của Tịnh độ. Ông không nói rõ, nếu ông quả thực không biết về đâu thì là tự lừa mình, lừa người.

447- Tôi già rồi, không ngồi được toàn già, cả đơn tọa cũng không ngồi được, phải làm sao ?

-Cách ngồi có song bàn tọa : 2 chân đặt lên nhau, đơn bàn tọa : chân này gác lên chân kia.

a/Chân trái gác lên chân phải là : hàng ma.

b/Chân phải gác lên chân trái là : cát tường.

Tay đan vào nhau, 2 ngón cái chạm nhau nếu là (a) thì tay trái để ở trên, nếu là (b) thì tay phải ở trên. Cả 2 cách là định ấn đặt bàn tay ở dưới bụng, lưng thẳng, mắt nhìn mũi. Thích hợp với cách nào thì tùy người.

448- Liên hoa sinh và thai sinh có khác nhau không ?

-Khác, vì thai sinh ra con nít phải nuôi nấng cho tới lớn khôn, còn liên hoa sinh thì có 32 tướng tốt và kim thân.

449- Tạo ác nghiệp phải chịu quả báo, tại sao niệm Phật lại chuyển được nghiệp và vãng sinh?

-Nghiệp như nước đá, kinh sách như ánh mặt trời, gặp nhau phải tan chảy. Nhưng phải nguyện vãng sinh mới được không thì Phật cũng không cứu được.

450- 3611 vạn ức 9 ngàn 500 Phật đồng danh A Di Đà Phật, cùng pháp giới tạng thân A Di Đà Phật, cùng Cực lạc quốc là một A Di Đà khác ?

-Nếu cùng tên sao gọi là khác được ? Đây là do Đức Thích Ca Mâu Ni khuyên người ta niệm nhiều hơn vì pháp thân Phật ở khắp hư không, không chỗ nào không ở, không lúc nào không có, tuy 1 mà là nhiều.

451- Kinh nói : “Niệm danh hiệu Bồ tát Địa Tạng thắng quá niệm danh hiệu các vị Bồ tát khác”. Vậy nên nên niệm danh hiệu Ngài trong mọi lúc ?

-Nếu tu theo Tĩnh thổ thì y pháp mà làm, niệm danh hiệu Ngài trong công khóa cũng như ngoài khóa.

452- Kinh A Di Đà nói : “Những người thiếu công đức không thể sinh về nước tôi”. Giải thích câu kinh này thế nào ?

-Có thể giải thích rằng chữ thiếu (tiểu) là chữ không.

453- Người niệm Phật, làm thiện có Vô lượng công đức, tại làm sao A La Hán Mục Kiền Liên vẫn không thoát tai nạn ?

-Tai nạn là khổ báo, có nhân thì có quả. Có kệ nói : “Tội khởi thì tâm sám hối, tâm mất thì tội mất.” Nghĩa là nghiệp tận thì tình không. Tâm không tìm được thì tội ở đâu mà khởi ? Không có tội thì làm sao mà có tai họa ? Nếu tội do kiếp trước thì kiếp này bị sinh làm hạ tiện, nghiệp kiếp trước liền tiêu, đây là trường hợp của Mục Kiền Liên, sau khi ông bị hại liền tới xứ của Xá Lợi Phất và được chứng quả. Niệm Phật, tụng kinh làm thiện thì các chủng tử xấu trong tâm đều không phát khởi, lúc chết được vãng sinh về Cực lạc.

454- Người niệm Phật nhưng ba độc chưa hết có được vãng sinh không ?

-Người niệm Phật là nhờ vào năng lực của sự niệm Phật mà áp chế ba độc ; nếu lười biếng, niệm tà thì ba độc dấy lên. Nếu lúc lâm chung mà để ba độc dấy lên thì không được vãng sinh. Vì vậy lúc nào cũng phải giữ chính niệm.

455- Có người nói nếu Ta bà mọi người đều vãng sinh thì thế giới Ta bà không còn có người sao ?

-Tỷ dụ nhà tù thả hết tội nhân, chả lẽ tội nhân còn lưu luyến không muốn rời nhà tù sao ? Hơn nữa có nhiều thế giới, chết ở thế giới này, sinh ở thế giới kia. Nếu người ở tất cả thế giới đều sinh về Cực lạc thì chả đáng mừng sao ?

456- Có học sinh nói : “Nếu chứng minh được có Cực lạc, anh ta sẽ tin, tôi phải trả lời sao ?

-Để chứng minh một sự thực, có 3 tiêu chuẩn là : hiện lượng, tỷ lượng, thánh giáo lượng.

1/Hiện lượng : chỉ mắt thấy, tai nghe.

2/Tỷ lượng : suy luận, như cách tường ta thấy khói ta nghĩ là phải có lửa.

3/Thánh giáo lượng : con người có trí thức có giới hạn nên cần những bậc đã giác ngộ giải thích chân lý.

Lấy một ví dụ : quả đất xoay hết một vòng là một ngày một đêm, xoay hết một vòng quanh mặt trời là một năm. Những kiến thức này là do các nhà khoa học cung cấp cho chúng ta. Chúng ta đi tàu bay cũng không thấy quả đất quay. Người học nghề cũng phải có thầy mới tiến bộ, nếu không tiếp nhận được thì vĩnh viễn không tiến bộ được. Đức Phật Thích Ca là con vua, muốn gì cũng có, nhưng Ngài bỏ hết để xuất gia, người không có lý do gì để nói dối cả. Cực lạc là có thật.

457- Có 4 loại tĩnh thổ, thời mạt pháp mang nghiệp vãng sinh tới tĩnh thổ nào ?

-Vãng sinh về tĩnh thổ nào phải xem công phu thế nào ? Không có liên hệ gì với thời đại cả.

458- Sơ tổ Liên tông là Huệ Viễn đại sư được niệm Phật tam muội, trong Định thấy Phật, thấy Phật Đà Na Xá, Huệ Trì, Huệ Viễn v . v . ở bên Phật A Di Đà, tướng mạo không sai biệt, sao có thể nhận ra họ ?

-Tướng mạo tương đồng lại có thần thông sao không nhận ra ?

459- Người niệm Phật chỉ niệm không làm một thứ gì khác cũng được vãng sinh. Xin hỏi không nghiên cứu kinh điển, không hiểu Phật lý, tuyệt ở trước cửa nhà nào thì người nhà ấy tự quét trong tương lai còn có ai tuyên dương Phật pháp nữa ? Ngay cả Tịnh độ cũng không có người biết đến ?

-Kinh Vô lượng thọ nói : “Phát tâm Bồ đề là nhân tức là 4 lời nguyện của chúng ta còn có giữ giới, làm 10 thiện nghiệp, hiếu với cha mẹ, chí thành trung tín v . v .. Quán kinh chủ trương từ bi không giết, nghiêm giữ giới luật, đọc kinh Đại thừa, hiểu giáo nghĩa, tin nhân quả. Kinh A Di Đà nói nếu không phúc đức không được vãng sinh. Ba kinh căn bản của Tịnh độ không cấm nghiên cứu kinh điển. Chỉ cần niệm Phật là vãng sinh.

460- Tại sao cõi Cực lạc các Bồ tát đều mang thân nam ? Chẳng lẽ Phật còn phân tướng nam, nữ ?

-Phật không có nam, nữ. Nam nữ chỉ là danh từ. Kinh dùng tướng nam nữ là thuận theo tập quán của chúng ta. Phật có thần thông biến hóa, Như Quán Thế Âm hiện thân nữ vậy,

461- Vãng sinh về Tây phương rồi lại trở lại cõi Ta bà cứu người, thân xác có bị sinh, lão, bệnh, tử như chúng sinh không ?

-Có, nhưng người vãng sinh có tâm Bồ tát cứu người; trong khi chúng sinh bị luân hồi.

462- Hữu tình có thể thuyết pháp, vô tình có thể nói pháp không ? Nếu vô tình có thể nói pháp, thì hữu tình có thể nghe không ?

-Thuyết pháp không hạn chế ở miệng, ở Cực lạc gió thổi cây rung cũng là diễn pháp âm. Nghe pháp không hạn chế ở nghe, Duyên Giác thấy hoa rơi, lá rụng mà ngộ đạo.

463- Vĩnh Minh Thọ thiền sư nói có thiền, có tịnh như hồ mọc sừng, ý nghĩa là sao ? Thiền Tịnh làm sao song tu ?

-Bốn bài kệ của Vĩnh Minh chỉ là đề cao Tịnh độ.

464- Tôi 10 năm qua thờ Quán Thế Âm, nay theo Tịnh độ, niệm Quán Thế Âm có sao không ?

-Quán Thế Âm, và A Di Đà cũng là một nhà, nhưng đã tu Tịnh độ thì phải theo pháp mà làm là niệm A Di Đà Phật.

465- Vãng sinh Tịnh độ và sinh thiên của ngoại đạo có giống nhau không ?

-Không, vì sinh thiên còn bị luân hồi, còn vãng sinh thì không.

466- Đức Phật Thích Ca phải tu 3 a tăng kỳ kiếp mới thành Phật. Lúc chưa thành Phật được Phật Nhiên Đăng thọ ký để thành Phật. Tại sao Phật Nhiên Đăng không dạy Phật Thích Ca tu về Tịnh độ có phải là một đời sẽ thành Phật ngay không ?

-Đó là do lời nguyện của chư Phật. Trong một kiếp trước A Di Đà Phật là vua, nguyện sẽ sinh ở cõi Cực lạc và cứu độ chúng sinh. Phật Thích Ca là tể tướng nguyện sẽ sinh vào cõi uế trước là cõi Ta bà và cũng độ chúng sinh. Cả 2 vị có nguyện vọng khác nhau : một người sinh ở cõi tịnh, một người sinh ở cõi uế, nhưng đều có một mục đích là độ chúng sinh.

467- Có người nói niệm Phật đến tâm không, Phật cũng không, có phải là trái với Tịnh độ cầu thấy Phật không ?

-Đây là cảnh giới cao người sơ cơ không hiểu được, niệm Phật tới tâm không, Phật là nhân, thấy Phật là quả.

468- Quán kinh nói : “Người thượng thượng phẩm nên có 3 loại tâm là chí thành tâm, thân tâm, hồi hướng phát nguyện tâm” là ý nghĩa gì ?

-Chí thành tâm : tâm không hư ngụy

Thân tâm : nghiên cứu sâu xa

Hồi hướng phát nguyện tâm : công đức đều hồi hướng cho chúng sinh.

469- Trong Phật thất thì nói cái gì ?

-Mục đích của Phật thất là nhất tâm bất loạn. Nói cái gì đơn giản, làm người không khởi tâm phân biệt, tập trung tinh thần niệm Phật. Còn nói cái gì thì tùy tình huống miễn là hợp lý, hợp cơ.

470- Thuận cảnh ăn chay, niệm Phật 3 năm, gặp nghịch cảnh thôi ăn chay niệm Phật, biết là sai làm sao bổ cứu ?

-Niệm Phật là việc của đại trượng phu “phú quý không dâm, bần tiện không đổi, uy vũ chẳng khuất phục, sao gặp nghịch cảnh lại thối lui ? Biện pháp hiện tại là trước tượng Phật sám hối. Có lỗi thì sửa. Ăn chay, niệm Phật lại.

471- Vãng sinh Cực lạc tóm lại có 2 mục đích :

1/Khiến cho thế giới Ta bà uế trọc thành thanh tịnh.

2/Nhờ Phật A Di Đà giáo hóa mà tăng đức, mở trí.

Tôi đem 2 điểm này báo cho mọi người biết để được cảnh giới cao hơn có được không ?

- Niệm Phật là nhân, thấy Phật là quả; thấy Phật là nhân thành Phật là quả; thành Phật là nhân, độ chúng sinh là quả. Nhưng người đời căn khí Đại thừa hiếm hoi, tự mình chưa chắc đã được độ nói gì độ người ?

472- Niệm Phật là không để ngoại duyên tiếp xúc với chủng tử ác nghiệp mà hiện hành, có phải niệm Phật lâu là chủng tử ác nghiệp bị tiêu diệt không ?

-Diệt hay không đều do duyên. Nếu niệm liên tiếp không xen tạp niệm thì đợi đến vãng sinh, ngộ vô sinh thì ác nghiệp vô tự tánh, vô tâm thì vô tội.

473- Trợ niệm cần mấy lần ? Mỗi lần dài bao lâu ?

-Trợ niệm cần thay đổi, mỗi lần một giờ. Trợ niệm để bệnh nhân nghe được nếu không, không có kết quả.

474- Nghe người nói trừ hết nghiệp mới vãng sinh, lại có người nói mang nghiệp vãng sinh, vậy là sao ?

-Đừng nghe người nói, kinh điển ghi rõ mang nghiệp vãng sinh. Cứ theo pháp mà làm. Tịnh độ độ cả người trừ hết nghiệp và người còn nghiệp.

475- Tổ Bách lão nhân nói : “ngay cả trong mộng cũng niệm Phật thì mới thoát khổ.” Có công dụng gì ?

-Đây không phải là khuyên nên nằm mộng, tĩnh niệm Phật, mộng cũng niệm Phật là mình đã làm chủ được mình, lúc mất cũng làm chủ được mình.

476- Có phải niệm được nhất tâm bất loạn mới được vãng sinh ?

-Phải, hạng người này sẽ sinh vào hàng thượng thượng phẩm : 8 bậc còn lại tùy công phu.

477- Nghe nói lúc vãng sinh thần thức ra khỏi đỉnh đầu, vậy không nên khai đỉnh đầu trước để dự bị sao ?

-Mật giáo có pháp này (quán đỉnh), phải bắt ấn, trì chú theo thứ tự. Phải chuẩn bị tam mật. Các pháp đều có chỗ kỳ diệu không nên phân biệt. Niệm Phật, Phật đến rước lại sợ đỉnh đầu không mở sao ?

478- Tu Tịnh độ thờ tượng A Di Đà Phật hay tượng Thích Ca ?

-Thờ cả 2. Thích Ca là Bản sư, A Di Đà Phật là Bản tôn. Nếu chỗ thờ Phật hẹp thì thờ A Di Đà Phật thôi.

479- Phật nói Tịnh độ trong các kinh nào ?

-Trong 3 cuốn kinh : Vô lượng thọ, Quán vô lượng thọ và A Di Đà kinh.

480- Thế nào là Tây phương tứ thổ ?

-Người tu Tịnh độ hoặc nghiệp chưa trừ hết, vãng sinh chỉ tương đương với người, trời, cùng Phật, Bồ tát, Thanh Văn cùng tụ hội. Đó là phạm thánh đồng cư thổ. Thanh Văn trừ được kiến tư hoặc, đó là phương tiện hữu dư thổ. Bồ tát diệt được hà sa hoặc đó là Thật báo trang nghiêm thổ. Phật đạt được quả vị viên mãn, đó là Thường tịch quang thổ.

481- Quy y là chính thức đệ tử của Phật, nếu trong hoàn cảnh không quy y được chỉ tín, niệm khi mất có trở ngại vãng sinh gì không ?

-Quy y chỉ là hình thức, vãng sinh toàn nhờ lòng thành niệm Phật. Người niệm Phật không làm các việc ác, làm mọi điều thiện, lúc lâm chung không tạo hoặc nghiệp mà gọi ma đến.

482- Người cư sĩ dù tu tiến thế nào lúc mất vẫn bị bệnh phải không ? Người tu sĩ và người cư sĩ lúc mất thần sắc có khác nhau không ? Người cư sĩ dùng phương pháp nào để khỏi mất thì giờ, và được đoan tướng khi mất ?

-Thái Hư và Đế Nhàn là cao tăng mà cũng bị bệnh khi mất, còn cư sĩ Vương Long Dự đời Tống niệm Phật đứng mà vãng sinh.

483- Quán kinh nói : “Người hạ hạ phẩm phải đợi 12 đại kiếp mới được hoa sen nở, mà thấy Phật”, có giống thú vật đông miên không ?

-Sao ông lăm tưởng tượng thế ? Người vãng sinh không như thú đông miên, khi đông miên thì tâm hôn hôn mê không biết gì cả. Còn người vãng sinh như ngồi Thiền hoặc dạo chơi tự do. Thời gian chỉ là một khái niệm, kinh

Hoa Nghiêm nói : “Nhiều kiếp cõi Ta bà chỉ bằng một ngày, một đêm cõi Cực lạc.” Kinh Vô lượng thọ thì nói : “Cõi Cực lạc không có số kiếp”. Tâm khai ngộ mau chậm là do tâm, không do thời gian.

484- Không bị trọng ái thì không sinh ở cõi tà, nếu không bỏ ái thì không được vãng sinh, chả là mất nhân tính sao ?

-Ái nói ở đây là tư ái, sẽ bị luân hồi, Nhà Phật dạy từ bi, bác ái là Phật tánh hiển lộ.

484- Người hộ niệm ít có thể dùng máy ghi âm thay thế không ?

-Có thể, nhưng đừng để cho bệnh nhân biết, sẽ dẫn đến tâm phân biệt là hồng chuyện.

486- Niệm Phật phải nhất tâm bất loạn, nhưng có một bài kệ nói :

*Di Đà một câu là vua rồi
Tạp niệm lung tung vô ích thôi
Vạn dặm mây che mặt trời đỏ
Mọi chỗ trên đời dư nắng soi.*

Đó chẳng phải là không nhất tâm cũng được sao ?

-Nhất tâm bất loạn là Phật ngữ là thánh ngôn lượng sao lại không tôn thủ ? Có tạp niệm không quan hệ, là các tổ sư phương tiện mà nói rất khổ tâm, khó mà phiên diện lý giải. Nguyên ý là phổ khuyến niệm Phật đừng thấy đạt được nhất tâm khó mà sinh lòng thôi chuyển. Kinh nói : “Câu xưng Nam mô đã thành Phật đạo”. Nhất tâm bất loạn một kiếp thành Phật. Một câu tạp niệm nhiều kiếp thành Phật. Chỉ cần gieo chủng tử tốt sẽ khai hoa kết quả.

487- Tây thiên và 28 tầng trời có thực không ?

-Thế giới chúng ta có 5 châu, sáu biển rõ ràng. Ba ngàn đại thiên thế giới đều do tâm tạo là giả cả. Người sơ học từ hiện tượng mà vào đó là Tịnh độ.

488- Liên Trì đại sư nói : “Sợ sự khởi tâm niệm Phật chẳng cần tới chùa”. Câu nói này chẳng là không muốn hoằng pháp độ sinh sao ? Nói thế chẳng là xu hướng tiểu thừa sao ?

-Chẳng phải là đại sư khuyên người tu theo Tiểu thừa mà là phương tiện thuyết pháp cho những người có căn khí Tiểu thừa. Mọi người niệm Phật chẳng là độ người sao ? Không có kiến thức, không có khẩu tài, không gấp chỉ cần thường phát tâm từ bi, tâm hộ thẹn vãng sinh thì không trở ngại.

489- Cực lạc thế giới có hóa thành, có sắc tướng, có ăn uống, có tác dụng của lục căn, thì có gì khác tam giới đâu

-Cực lạc có 4 cõi : tịch quang, thật báo, phương tiện, đồng cư. Tịch quang chân thật bất biến, Ba cõi kia tùy cơ ứng hiện phổ độ chúng sinh. Nếu không có 3 cõi thì làm sao tiến vào Tịch quang ? Phải tuần tự mà tiến, không thể một lần mà được.

490- Pháp thân ở khắp nơi, vậy cứ hướng hư không mà lạy, cần gì phải hướng về Tây ?

-Niệm Phật vô tướng hay niệm Phật thật tướng là công phu tối cao. Bản chất của nó là tức tâm, tức Phật, niệm mà như không niệm, không phải người sơ cơ hiểu được. Kinh nói về phương Tây cách 10 vạn ức nước Phật có một cõi tên là Cực lạc là thật không dối. Người học cứ y giáo mà làm để hiểu được chân tướng của vũ trụ. Phương vị là tương đối. Thời không là tương đối. Người ngộ đạo thì thấy bản thể vốn không.

491- La Hán và Bồ tát còn mê không ?

-Trước thất địa còn.

492- Phật A Di Đà thọ mạng vô hạn, sao Phật Thích Ca chỉ sống 88 năm ? Các Phật khác thì ngàn vạn năm ? Tại sao cùng là Phật mà thọ mạng dài, ngắn khác nhau ? Sao Phật Thích Ca không sống lâu hơn để độ chúng sinh ?

-Phật có 3 thân :

Pháp thân : không đầu, không cuối.

Ứng thân : có đầu , có cuối

Báo thân : có đầu, không cuối.

Phật còn tại thế, bà già thành Đông còn không nghĩ sẽ gặp Phật; Phật không phải không độ chúng sinh mà vì chúng sinh không nghĩ đến giải thoát.

493- Một vị hòa thượng có tu, có chứng nói : “Nếu niệm Phật không được nhất tâm bất loạn rất khó vãng sinh, nghiệp hết căn bản không thể vãng sinh.” Vậy làm sao mang nghiệp vãng sinh được ?

-Đây là hòa thượng sách tiến người sau. Nhất tâm bất loạn là kinh chỉ thị phải tuân theo. Mang nghiệp vãng sinh đã được các vị tổ sư thừa nhận. Nếu như nhất định trừ hết nghiệp thì có nhiều phương pháp khác với Tịnh độ. Vĩnh Minh thiền sư nói : “Không Thiên có Tĩnh, vạn người tu vạn người được.” Đó là xác nhận đời nghiệp.

494- Có người nói người nữ nghiệp chướng nặng khó vãng sinh.

-Nói tầm bậy, chỉ sợ ông nghe lầm. Vãng sinh và thành Phật là 2 chuyện. Nam có ưu điểm của Nam. Nữ có ưu điểm của Nữ. Người Nữ tư tưởng đơn thuần, có lòng từ bi, thâm tín Tịnh độ dễ giải thoát hơn Nam.

495- Thế nào là sự nhất tâm ? Lý nhất tâm ?

-Niệm Phật có sự, có lý. Tín nguyện niệm Phật không phan duyên, thanh thanh quán chú đó là trì sự. Hiểu được tâm này là Phật, cái có thể niệm là không là lý. Dù là trì sự hay trì lý mà trừ hoặc gọi làm sự nhất tâm. Nếu tâm khai kiến tánh thì là làm lý nhất tâm. Lý sự viên dung. Sự viên mãn thì lý hiển hiện, lý viên mãn thì sự hiển hiện.

496- Tại sao sau khi Quán Thế Âm kế vị, cõi Cực lạc càng trang nghiêm ?

-Vì tinh tiến và khế cơ.

497- Sau khi hoa sen nở, có phải là được hưởng thụ nước tám công đức ?

-Đúng.

498- Vãng sinh phải qua hoa sen sao ? Không gặp Phật trực tiếp được sao ?

-Không, vì vậy mới gọi là Liên bang. Dù trừ hết hoặc là thượng thượng phẩm cũng phải qua hoa sen sinh.

499- Phật pháp thường nói : “Có sinh thì có diệt.” Cực lạc do hoa sen sinh, vậy có diệt không ?

-Còn hoặc thì không hết sinh tử. Có sinh thì có diệt, nhưng chữ diệt là chỉ sự biến đổi, mỗi lần diệt là một lần có cảnh giới mới. Nên nhớ là Cực lạc có 9 phẩm.

500- Phật A Di Đà chưa thành Phật có pháp môn Tịnh độ không ? Có pháp môn nào một đời thành Phật không ? Có phải là A Di Đà Phật là người sáng tạo không ?

-A Di Đà Phật chưa thành đạo thì không có Cực lạc, Cực lạc là do nguyện lực của A Di Đà mà có. Phật không có cao thấp nhưng A Di Đà Phật có lời nguyện đặc biệt nên được coi là vị Phật bậc nhất.

501- Kinh Vô lượng thọ nói : “Tỳ kheo Pháp Tạng tuy thân là tỳ kheo, nhưng tu hạnh Bồ tát trong 200 ức Phật sau nghe Phật Tự Tại Vương giảng pháp qua một ngàn ức năm, sao tỳ kheo Pháp Tạng là chúng sinh lại có thọ mạng lâu thế ?

-Phật có định tuệ vô tận nên không gì cản được, thời gian và không gian chỉ là những khái niệm, trong một niệm có thể đi khắp nơi và trú ở đó vô hạn thời

gian. Vì thế người nằm mộng hưởng vinh hoa phú quý, khi tỉnh dậy nôi kê còn chưa chín, cứ thế mà suy ra.

502- Kinh Vô lượng thọ nói : “Phạm năm nghịch, 10 ác và bài trừ chính pháp thì không được vãng sinh”. Trước khi học Phật có thể là trong các kiếp ở quá khứ tôi đã tạo nghiệp 5 nghịch, 10 ác, sau khi học Phật tôi thành tâm sám hối có trở ngại vãng sinh không ?

-Hồi đầu thị ngạn, nếu miệng niệm mà tâm tà thì sao vãng sinh ?

503- Kinh Lăng Nghiêm nói : “Trì chú thì muốn về Tịnh độ nào cũng được và không bị đọa lạc. Vậy niệm Phật và niệm chú khác nhau thế nào ?

-Kinh Lăng Nghiêm thuộc Thiền tông ảo diệu. Người sơ cơ không hiểu được. Học tông nào cứ biết tông đó, học Tịnh độ phải biết rõ 3 kinh của Tịnh độ, cứ y giáo mà niệm Phật sẽ có một ngày thấy bản lai diện mục.

504- Nhà tôi lập một bàn thờ Phật, sáng tối chỉ tụng kinh A Di Đà có được không ?

-Được, nhưng phải theo quy tắc như hồi hướng, vái lạy v . v . , phải theo pháp mà làm nếu không thì thiếu kính trọng.

505- Ta bà thế giới và Cực lạc thế giới đều thuộc 13 loại hoa chủng là ý gì ?

-Đức Thích Ca Mâu Ni kiến tạo Ta bà thế giới, tình trạng như sau : Hoa tạng thế giới cao 20 loại, rộng 11 vòng, 13 loại ở trong phía Đông là Ta bà thế giới, phía Tây là cõi Cực lạc.

506- Cư sĩ Thế Hiền là Giám đốc hợp tác xã Tín dụng ở Đài Trung, mười mấy tuổi khi đang học trung học, đã tin Phật, niệm Phật đã dẫn độ nhiều người tin Phật. Về sau kết hôn, vợ con đều tin theo Phật. Kiếp trước có căn tốt phải không ?

-Xem vậy không phải kiếp trước có nhân tốt, kiếp này đâu có quả đó.

507- Thế Hiền năm 44 tuổi, thân thể cường tráng nhưng khi đi kiểm tra sức khỏe thì bị một chứng bệnh không thể chữa. Lúc sắp mất bỗng kêu to : “Ồi trời ! Đầy ánh vàng.” Lại chấp tay niệm Nam Mô A Di Đà Phật. Anh ông và vợ ông ở bên cạnh hộ niệm, nhân vì ông niệm to tiếng làm thức giấc các bệnh nhân khác. Anh ông bảo ông niệm nhỏ đi. Ông gật đầu nhưng không đổi giọng. Ông bỗng nhiên bảo : “Các người sao không niệm Phật giúp tôi vãng sinh Cực lạc ?” Sau đó lại bảo : “Tôi đi đây”. Anh ông hỏi : Đi đâu ? “ Đi nước Cực lạc, tôi tới đó đợi các người.” Ông anh nói : Tôi tiễn chú. Ông đáp “tốt”. Lại cao tiếng niệm Phật. Vợ ông bảo : “5 con còn trẻ biết làm sao ?” “ Còn anh cả và mẹ, em lo gì ?” Sau đó lại niệm, đến cả giường bệnh cũng rung lên. Bác sĩ muốn tiêm thuốc khỏe, ông cự tuyệt. Bà vợ khóc : “Ông ráng bảo hộ cho con.” “Tôi về Cực lạc sẽ bảo hộ cho con !” Lại nói “Ma chay nên làm đơn giản, chay tịnh”. Sau đó niệm Phật rồi mất, có phải là vãng sinh không ?

-Áng sáng vàng là Phật A Di Đà đến rước, niệm rõ ràng, cầu người thân hộ niệm là nguyện thiết, cự tuyệt tiêm thuốc là chính trí, dỗi dẫn ma chay đơn giản là tâm không điên đảo. Vợ con kêu khóc mà không động lòng là lòng tin kiên cố. Vãng sinh là cái chắc. Vạn hạnh ! Vạn hạnh !

508- Kinh Phật nói 10 niệm là được vãng sinh, cư sĩ Thế Hiền niệm biết bao lần mới được vãng sinh là sao ?

-10 lần là chỉ lúc lâm chung. Lúc đó nếu được nhất tâm bất loạn là được.

509- Người niệm nhiều hoa sen lớn, người niệm ít hoa sen nhỏ, tôi vì bận rộn không niệm được định khóa, nên bỏ túc bằng tán khóa, có trở ngại gì khi vãng sinh không ?

-Chỉ cần trong mọi lúc không lìa A Di Đà Phật là được, thêm nữa không làm các điều ác, làm mọi điều lành.

510- Sau khi niệm Phật xong, niệm Quán Thế Âm, Đại Thế Chí, Thanh Tịnh Đại hải chúng bồ tát, Địa Tạng Vương bồ tát, có đúng với Tịnh độ không ?

-Đừng nên thay đổi quy luật của cổ nhân, Địa Tạng Vương bồ tát được Phật Thích Ca phó chúc là Phật Di Lặc sẽ thay thế Ngài thì nên niệm.

511- Niệm Phật chỉ tĩnh là thế nào ? Làm sao làm ?

-Cổ đức chủ trương phải niệm Phật liên tục để trừ vọng niệm, nhưng đó chỉ là đối với miệng, còn tâm thì sao ? Nếu cưỡng bức Tâm bất loạn thì lại là vọng niệm, cứ niệm tương tục thì vọng niệm sẽ tự diệt.

512- Kinh Quán vô lượng thọ nói : “Quán tượng Phật thì quán tướng bạch hào từ trái quay sang phải là sao ?

-Tướng bạch hào là một vầng sáng từ trái sang phải, không phải hình tròn mà hình 8 cạnh, chỉ lớn bằng ngón tay cái.

513- Thế nào là khai tĩnh ?

-Đương niệm Phật bỗng ngừng là chỉ tĩnh, lại niệm lại là khai tĩnh.

514- Kinh A Di Đà nói : “Nhất sinh bổ xứ “ nghĩa là gì ?

-Nghĩa là tu Tịnh độ một đời được quả Phật.

515- Thiền là Tịnh, Tịnh là Thiền, có phải 2 là 1 không ?

-2 pháp tuy khác nhau, cùng một mục đích là giải thoát.

516- Niệm Phật không cần nhất tâm bất loạn, thì lúc sắp mất làm sao được nhất tâm bất loạn ?

-Đây là khuyên những người sơ cơ, vì muốn tâm bất loạn cũng là vọng tưởng phải bỏ, nhưng những người đã tu sâu thì phải được nhất tâm bất loạn.

517- Anh tôi, Trác Trí Lập, tu Tịnh 30 năm, trải bao gian khổ, sáng chiều đều niệm A Di Đà Phật. Lâm chung có được vãng sinh không ?

- Dĩ nhiên là được, anh ông có tín tâm và nguyện lực, tin rằng mang nghiệp vãng sinh là phương tiện tốt nhất.

518- Ấn Quang nói : Tu Thiền là tu chỉ quán, tu Tịnh cũng là chỉ quán, như vậy sao có thể nói không tu Thiền Tịnh song tu được ?

-Ấn Quang có nói Thiền mà thêm Tịnh như hồ mọc sừng. Nếu không hiểu Thiền và Tịnh thì đã sai càng sai, Thiền không được mà Tịnh cũng không được. Câu nói của Ấn Quang, chỉ có nghĩa là tu Thiền hay Tịnh đều chỉ là tu chỉ quán, không nói song tu.

519- Với lòng từ bi và năng lực vô biên sao Đức Phật không biến tam giới và lục đạo luân hồi thành Tịnh độ ? Sao phải niệm tên Ngài mới được về cõi Cực lạc ?

-Khi chưa ngộ thì tâm, Phật, chúng sinh là 3, nhưng ngộ rồi thì 3 là 1. Nếu tâm tịnh thì khi niệm Phật thì tâm là Phật. Tâm và Phật tương thông. Nếu tâm uế thì tâm và Phật ngăn cách như có một bức tường ngăn cách. Nếu không có nguyện thì sao Phật đón về Cực lạc được.

520- Bây giờ Phật Thích Ca ở đâu ? Từ bi Phật như nhau sao có tịnh, uế và chỉ cầu về Cực lạc ?

-Phật có 3 thân, pháp thân ở đâu mà chẳng được. Lòng từ bi của Phật tuy cùng nhưng Tịnh độ có uế, tịnh khác nhau. Dĩ nhiên nên từ uế sang tịnh.

521- Có 2 người A và B. A nguyện sẽ vãng sinh nếu là thượng thượng phẩm, nếu không thì ở lại cõi Ta bà vì ở Ta bà trì một ngày bằng ở Cực lạc tu một năm. B nguyện vãng sinh về Cực lạc không kể cao thấp, vì không bị luân hồi. Xin hỏi nên chọn cách nào ?

-Nên chọn B, A chỉ nói đại ngôn không hiểu hàm nghĩa của Tịnh độ.

522- Tịnh độ là pháp môn thù thắng sao Đức Phật không khuyên cha mẹ tu ?

-Mẫu thân Phật là Ma Da phu nhân đã sinh về trời Đạo Lợi. Di Ngài, cũng là dưỡng mẫu cũng quy y thành Tỳ kheo ni, phụ thân và cả dòng họ Thích đều tu Tịnh độ sao bảo là không ? Xin xem kinh Đại Bảo Tích.

523- Trong kinh Lăng Nghiêm nói Văn Thù bồ tát không chọn Đại Thế Chí niệm Phật viên thông, mà chọn Quán Thế Âm nhĩ căn viên thông, tại sao ?

-Chủ ý của Đại Thế Chí là sáu căn, còn Quán Thế Âm là nhĩ căn. Cả 2 vị đều phụ tá cho A Di Đà nhưng Quán Âm được chọn vì hợp với Tịnh độ.

524- Có phải là vãng sinh xảy ra sau khi mất ? 49 ngày trung ấm thân chỉ nhờ cậy vào tâm niệm Phật lúc trước phải không ?

-Đúng, vãng sinh chỉ xảy ra sau khi mất. 49 ngày là kỳ hạn chót để vãng sinh, sau đó thì vô phương. Trong 49 ngày nhờ công phu niệm Phật lúc trước không biết lúc nào mọc mầm kết quả, cơ hội vãng sinh rất mong manh. Mật tông có phương pháp trợ giúp nhưng gặp được rất khó.

525- Cổ đức đề nghị tham cứu niệm Phật tức là Thiên Tịnh song tu. Như quả nếu tín nguyện kiên cố có nên tham không ?

-Khai ngộ mà vãng sinh dĩ nhiên là được quả vị thượng thượng phẩm. Những người trung, hạ phẩm làm không được, nếu tham cứu kinh điển rồi mà không hiểu thì tín nguyện không tiến mà còn lùi, thay vì được lợi mà còn có hại.

526- Bồ tát Phổ Hiền, Mã Minh đều nguyện sinh Cực lạc, các đại thiên sư đều đề xướng Tịnh độ. Có phải là pháp môn Tịnh độ là vua không ?

-Các pháp đều bình đẳng, trừ hết hoặc thì được giải thoát, Tịnh độ được mang nghiệp vãng sinh, lại trừ được nghiệp có phải là bình đẳng không ?

527- Có người nói trên đầu Quán Thế Âm có Phật hóa, Đại Thế Chí chỉ có bảo bình là tượng trưng cái gì ?

-Tượng trưng từ bi và trí tuệ.

528- Không biết đỉnh đầu và bưou thit là 1 hay 2 ?

-Quán kinh nói : Người, trời trong vô lượng thế giới và bồ tát thập địa không thấy ánh sang phát ra từ bưou thit.

529- Kinh nói tâm là Phật, vậy tôi niệm tên tôi có được không ?

-Tên chỉ là danh từ, tâm không phải là danh từ. Niệm tên mình chỉ sợ tăng thêm ngã kiến, Niệm tên chỉ nhờ vào tự lực một mình, niệm A Di Đà có tha lực, có sự cảm ứng của Phật.

530- Tự mình niệm Phật nhưng người nhà có nhân sinh quan, thế giới quan khác, khiến trở ngại. Lúc mất có trở ngại vãng sinh không ?

-Trở ngại đó là nghiệp chướng của tiền kiếp, đừng giận, dần dần dẫn đạo sẽ chuyển hóa. Chúng ta phải học tập sự chuyển hóa từ nghịch duyên sang thuận duyên.

531- Phật lâm chung xuất hiện đon tướng, chứng tỏ đã vãng sinh Cực lạc. Chúng ta không có đon tướng không biết có được về Cực lạc không ?

-Phải phân biệt 2 loại quan sát, tự mình quan sát và người khác quan sát. Nếu người khác quan sát mà không thấy đon tướng thì khó mà được vãng sinh. Nếu tự mình quan sát, mắt không thấy Phật, mũi không ngửi thấy mùi thơm, chỉ cần tâm có Phật. Đó là chính niệm nhất định vãng sinh.

532- Có nhiều người tu niệm Phật tinh tấn mà không được vãng sinh, rơi vào 4 trường hợp sau :

1-Định nghiệp khó rời.

2-Không giữ giới nghiêm mật.

3-Vô tình tạo nghiệp.

4-Khi lâm chung nghiệp ác tới cản trở.

-Những trường hợp ông kể tóm lại còn 2, đó là :

1-Định nghiệp khó trừ.

2-Giữ giới không nghiêm.

Nếu ông một lòng niệm Phật sẽ có trợ hành đến, làm sao định nghiệp không trừ được ? Nếu không làm những điều ác, làm mọi điều thiện thì làm sao không giữ giới được ?

533- Thường Nghi lão sư nói : “Kinh điển giảng đại đạo, văn tự đẹp dễ nhưng người mới học Phật phải rõ văn ý đã.” Tôi đối với kinh A Di Đà có nghi vấn : Tại sao kinh nói Tây phương rồi mới đề cập tới Đông phương, chẳng là đảo lộn trên dưới sao ?

-Kinh Phật chỉ nói lời thật. Phương vị chỉ là danh từ có nội dung thật hay sao ? Phương vị có thể biến hóa là giả. Mặt trời mọc ở Đông báo hiệu một ngày mới, nhưng thảo mộc từ rễ phát khởi nên nói rễ trước.

534- Ấn Quang đại sư viên tịch rồi cái đệm ngồi còn ghi hình ảnh (Vĩnh Minh tập có chép), đó là ý gì ?

-Lòng thành cũng như cây cỏ ra thấy hình Phật.

*Nguyện đem công đức này trang nghiêm Tịnh độ,
trên báo bốn trọng ân, dưới độ ba đường khổ. Nếu có
người nào nghe, đọc, phát Bồ đề tâm, thì báo than này
sẽ sinh về Cực lạc.*

